Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $7.00 Metams
Užsieniuose $9.00
Brooklyne $8.00
KOPIJA 5c

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ---LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States.
427 Lorimer Street, Brooklyn 6, N. Y.
Telephone: Stagg 2-3878

No. 16 ★ ★ ★ Brooklyn, N. Y., Antradienis, Sausio-January 20, 1948 ★ ★ ★ Metai XXXVIII. Dienraščio XXX.

Kvislas

Gandhi'o Badavimas.
Areštai Brazilijoje.
Spekuliantai.
Kur Jie Suvaldomi?
Rašo R. MIZARA

Indijos šventasis Gandhi badavimu privertė Indijos vyriausybę išspręsti su Pakistanu ginčus "ramiu būdu," skelbia žinios iš Indijos.

Jei Nehru vyriausybė nebūtų sutikusi priimti tų punktų, kuriuos Gandhi pasiūlė, tai šventasis, sakoma, būtų badavęs iki mirties.

Tačiau tenka labai abejoti, ar dabar jau įvyks tarp tų dviejų kraštų taika. Yra opių klausimų, kurie dar ilgai kiršys tiek indusus, tiek mahometonus.

Akylesni stebėtojai sako, kad už tų visų riaušių nugaros stovi anglai imperialistai. Jie kursto mahometonus prieš indusus ir pastaruosius prieš mahometonus.

Jei anglai būtų dėję pastangų, tai nebūtų reikėję Indiją skaldyti. Pakistane, sakoma, anglų iimperialistų agentai yra gerai įsitvirtinę.

Niekam nėra paslaptis, jog Palestinoje anglai "neoficialiai" palaiko arabus ir ten šiuo metu kasdien žūsta nemažai žmonių!

★ ★ ★

Vienas draugas man rašo iš Brazilijos, jog tenaitinė reakcija pradėjo leisti savo nagus ir į progresyvio lietuvių judėjimo kūną.

Pastaruoju metu tapo suimti: **Magdalena S. Valentienė, Jeronimas Bobėnas, Alfonsas Kučinskas, Vladas Bukas ir Paulina Černiauskienė.**

"Visi šie asmenys yra buvę Pietų Amerikos Lietuvių Kongrese delegatais," prideda laiško autorius.

Be tų, yra suimti: **Antanas Žokas, A. Mockus ir Alfonsas Marma,** — pastarasis suimtas jau beveik prieš pusmetį.

Mes galime tik tiek pasakyti: žiauriais puolimais ir areštais reakcija niekur nesulaikė darbininkų judėjimo, nesulaikys jo ir Brazilijoje!

Puolamiesiems draugams: didžiausios energijos!

★ ★ ★

Visa grandinė demokratų partijos lyderių ir valdiškų pareigūnų spekuliavo grūdais ir kitais kraštui reikalingais produktais.

Prezidento Trumano privatinis gydytojas gen. Graham, karo ministro padėjėjas Pauley, senatorius Thomas — visi tai žymūs asmenys, užsiimdinėję spekuliacija.

Jie sau sėdi Washingtone, ima algas iš valdžios iždinės, dedasi karštais patrijotais ir tuo pačiu sykiu spekuliuoja mūsų duona kasdienine, kurios kainos vis tebekyla.

Tie ponai nei sėja nei pjauna, o tik į kišenes iš spekuliacijos dolerius krauna.

Pauley, sakoma, spekuliacijoje uždirbo arti vieną milijoną dolerių.

★ ★ ★

Juokingiausia yra tai, kad tik prieš porą mėnesių prezidentas Trumanas viešai pasmerkė spekuliantus, sakydamas, jog tie, kurie spekuliuoja javais bei medvilne, sunkina jau ir taip sunkų Amerikos žmonių gyvenimą.

Valdžioje sėdį spekuliantai, tačiau, pareiškia: įstatymai leidžia spekuliuoti, tai ką jūs mums padarysite!...

Tiesa, įstatymai leidžia.

Amerikoje, mat, viskas galima ir viskas teisinga, jei tik esi įstatymų ribose. Gali plėšti žmones, apvogti juos, išnaudoti ligi gyvo kaulo, — jei tai atlikta legaliai — viskas O. K.!

★ ★ ★

Yra, tačiau, pasaulyje šalis, kur spekuliantai imami už pakarpos. Jūs tos šalies vardą turbūt atspėsite.

INŽINIERIUS BIJĄS SOVIETŲ AUTOMATINIŲ LĖKTUVŲ

Šaukia Jungt. Valstijas Vis Smarkiau Ginkluotis Ore

Los Angeles, Calif.— Žymus rakietinių lėktuvų inžinierius ir fabrikant. John K. Northrop patarė Amerikai suprasti, jog Sovietai turi arba gali pasistatyti automatiškus lėktuvus, kurie iš tolo vairuojami radijo bangomis ir gali skristi be žmogaus juose.

Kalbėdamas Pietinės Californijos Universitete, Northropas baugino, kad automatiški kariniai Sovietų lėktuvai, pakildami iš Sibiro, galėtų lengvai pasiekti visus pramoninius Jungtin. Valstijų miestus. Todėl jis ragino pasmarkint automatiškų lėktuvų tobulinimą ir statybą šioje šalyje, kad "Rusija suprastų, jog karas su Jungtin. Valstijomis reikštų jai savižudystę." Northrop pasakojo, būk Sovietai galį užpult Ameriką.

Paliaubos Indonezijoj Tarnauja Holandijai, Skriaudžia Indonezus

Batavia, Java. — Holandijos ir Indonezijos Respublikos atstovai pasirašė paliaubas (mūšių sustabdymą). Paliaubų sutarties pasirašymą stebėjo trys Jung. Tautų tarpininkai — amerikonas dr. Frank P. Graham, australas Richard C. Kirby ir belgas Paul van Zeeland. Indonezijos premjeras dr. Amir Sjarifundin, pasirašydamas sutartį, skundėsi, jog Indonezijos Respublika negauna, ko tikėjosi.

Paliaubų sutartis bent laikinai palieka holandų globoje svarbiausias Javos, Sumatros ir Maduros salų dalis, turtingiausias žibalo versmėmis ir gumos (robo) medžių plantacijomis.

Sutartis sako: Tose trijose salose bus surengti visuotini balsavimai už šešių mėnesių po to, kai Holandija ir Indonezijos Respublika galutinai susitars politiniai. Balsavimuose gyventojai galės nuspręsti, ar jie nori prisidėti prie respublikos ar sudaryti atskirą savo valstybę.

Holandai jau seniai darbuojasi, organizuodami atskirą nuo respublikos neva valstybę, kurioje jie viešpatautų.

Maltos salon atplaukė 1,000 naujų Amerikos marinų. Ta Viduržemio Jūros sala yra anglų valdoma.

Neseniai Associated Press paskelbė, jog Maskvos teismas nusmerkė keletą asmenų ilgiems metams kalėti už tai, kam jie užsiimdinėjo vartojamųjų produktų spekuliacija!

O pas mus spekuliantai — garbingiausi piliečiai!

Vis tai laisvojo verslo nuopelnai.

Progresyvių Piliečių Programa

Atmesti Marshallo-Trumano Planus ir Peršamą Draftą; Sunaikinti Atom-Bombas; Atkurti Pilietines Laisves

Chicago. — Progresyvių Amerikos piliečių suvažiavimas, dalyvaujant delegatams iš 25 valstijų, pagamino ir paskelbė saus. 18 d. plačią programą pažangiam politiniam veikimui 1948 m. Programa susideda iš 74-rių pasiūlymų naminiais ir užsieniniais klausimais. Ji, tarp kitko, reikalauja:

Panaikint Marshallo planą ir Trumano mokymą, atmest valdžios peršamą verstiną karinį muštrą jaunuoliams, sustabdyt atominių bombų darymą ir sunaikint jau gatavas atom-bombas; nušluot priešdarbininkišką Tafto-Hartley'o įstatymą, panaujint rendų ir kainų kontrolę, numušt taksus nuo mažųjų pajamų, tinkamai aptaksuot korporacijas ir pakelt darbininkams algas.

Žymūs Amerikiečiai Išrinkti Vadais

Suvažiavimas išrinko 200 asmenų komitetą telkti piliečius, kad tie siekimai būtų įvykdyti. Pirmininku tapo Robert W. Kenny, buvęs Californijos generalis prokuroras; sekretorium išrinktas Yale Universiteto advokatūros profesorius Thomas I. Emerson, buvęs vyriausias advokatas Kainų Administracijos (OPA) ir Ūkinio Tvarkymo Įstaigos. Vice-pirmininku tapo Elmer Benson, buvęs Minnesotos gubernatorius.

Tarp komiteto narių yra prof. Harlow Shapley, pirmininkas Amerikiečių Susivienijimo dėl Mokslo Pažangos; negrų methodistų bažnyčios vyskupas R. R. Wright, garsusis dainininkas Paul Robeson; judamųjų paveikslų žvaigždė Gregory Peck; buvęs Amalgameitų Rūbsiuvių Unijos vice-pirmininkas Leonas Krzycki ir ilga eilė kitų žymių amerikiečių.

Didžiausias Laisvei Pavojus iš Trumano ir Republikonų Pusės

Progresyvių Piliečių pareiškimas sako:

"Dar niekuomet pirmiau mūsų šalies istorijoj negręsė toks pavojus taikai, saugumui ir pilietinėms laisvėms, kaip dabar gręsia iš demokratų - republikonų jungtinės politikos, kurie tarnauja kaip Amerikos monopolijų viešpačių įrankiai."

Įvairūs Pasiūlymai

Suvažiavimas užgyrė sekamus pasiūlymus:

Įsteigti Jungtinių Tautų fondą ir jo lėšomis remti pirmiausiai tas tautas, kurios daugiausiai nukentėjo nuo fašistinės Ašies užpuolimo; paramą teikti nepaisant politinių skirtumų. Nesikišti į šelpiamųjų kraštų vidujinius reikalus. Niekam neduoti jokių karinių dalykų iš to fondo.

Visi keturi didieji talkininkai turi palaikyti bendrą savo administraciją pramoningajai Ruhr sričiai, vakarinėje Vokietijoje, kad Ruhr pramonė negalėtų būti vartojama naujiems karams.

Tuošaus sustabdyt karinę paramą Graikijos ir Turkijos valdžioms ir atšaukt karinius Amerikos atstovus iš ten. Sustabdyt Amerikos paramą viešpataujančiai Chinijoje baudžiaviškai karinei šaikai.

Boikotuoti per Jungtines Tautas fašistinę Ispaniją.

Įvesti tarptautinę kontrolę atominei jėgai, taip kad ta jėga būtų vartojama tiktai naudingiems civiliams reikalams. Sumažinti karines Jungt. Valstijų išlaidas iki žemiausio laipsnio, kuris atitiktų taikos politiką.

Panaikinti kongreso Neamerikinės Veiklos Komitetą. Atšaukti Trumano įvestus ištikimybės tardymus; atsteigti pilietines laisves. Pagerinti ir paplatinti socialę apdraudą.

Francūzų Komitetas Demokratinei Graikijai Remti

Paryžius. — Įsisteigė Komitetas Demokratinei Graikijai Remti, partizanų kovai padėti prieš monarchofašistinę valdžią. Tarp komiteto vadų yra garsus atominis francūzų mokslininkas, komunistas Frederic Joliot-Curie, profesoriai Aime Coton ir Marcel Premant, komunistas Francijos seimo narys Marcel Cachin, buvęs oro jėgų ministras Pierre Cot, socialistai Jean Guignebert, Martin Chauffier, Elie Bloncourt ir kt.

SOVIETŲ GAMYBA VIRŠIJA PLANĄ

Maskva. — Sovietų pramonės gamyba pernai pusketvirto nuošimčio viršijo nustatytus kiekius antriesiems metams Penkmečio plano; 22 nuošimčiais prašoko 1946 m. gamybą ir pakilo iki prieškarinio 1940 m. lygio.

Amerika Davė Francijai Dar $53,000,000 Paramos

Paryžius. — Jungtinės Valstijos nuo pernykščio gruodžio 16 d. iki sausio 10 d. šiemet pristatė Francijai $53,000,000 vertės greitosios paramos, kaip pranešė Amerikos ambasadorius Jefferson Caffery. Tuo laikotarpiu Francija, be kitko, gavo iš Jungtinių Valstijų 1,250,000 tonų anglies, 140,000 tonų duoninių grūdų, 200,000 tonų žibalo ir 28,000 tonų trąšų.

PROGRESYVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ SUVAŽIAVIMAS UŽGYRĖ WALLACE'O KANDIDATŪRĄ PREZIDENTO VIETAI

Henry Wallace Reikalauja Pakelti Darbininkams Algas, Aukščiau Aptaksuoti Korporacijų Pelnus, Numušti Kainas, Panaikinti Tafto-Hartley'o Įstatymą

Chicago. — Progresyvių Amerikos Piliečių suvažiavimas saus. 17 d. entuziastiškai užgyrė Henrio A. Wallace'o kandidatūrą prezidento vietai. Wallace, buvęs Jungtinių Valstijų viceprezidentas, smerkė trumaniškų demokratų ir republikonų sąjungą ir išdėstė savo politiką. Šeši šimtai delegatų karštai jį sveikino. Wallace sakė:

Reikmenų kainas kelia pelnagrobių korporacijos. Norint sustabdyti infliaciją, reikia pakelti darbininkams algas, tinkamai aptaksuoti korporacijų pelnus ir numušti kainas. Visa tai padarius, dar liktų korporacijoms gana pelno.

Trumano mokymas ir Marshallo planas "dėl Europos atkūrimo yra karo politika, kuri neišvengiamai kelia kainas ir kaupia korporacijoms dar didesnius pelnus."

Tai Dar Ne Trečiosios Partijos Suvažiavimas

Progresyvių Amerikos Piliečių delegatai pabrėžė, jog šis suvažiavimas yra tiktai dalis remiančio Wallace'ą judėjimo, o dar ne trečiosios partijos suvažiavimas, kuris įvyks balandžio mėnesį.

Dabar gi Progresyvių Amerikos Piliečių delegatai nutarė, kad jų organizacijos skyriai įvairiose valstijose susijungs į vieną trečiąją partiją, kuomet ji bus įkurta.

Reikalauja Tikros Kainų Kontrolės

Wallace reikalavo įvesti tikrą kainų kontrolę ir numušti jau išpūstas kainas. Prez. Trumano gi peršama kontrolė yra tik "pigi komedijėlė", sakė Wallace: **"Trumano pasiūlymo širdis yra algų užšaldymas."**

Jeigu demokratų valdžia nebūtų atmetus Roosevelto programą, tai nebūtų reikėję trečios partijos, tęsė Wallace. Bet Trumanas, apleisdamas rooseveltinę programą, apleido ir demokratų laimėjimą 1948 m. rinkimuose.

Wall Stryto Kandidatai

Dabar nėra tikro skirtumo tarp demokratų vadų ir republikonų. Jie susibičiuliavo naminėje ir užsieninėje politikoje. Jie skiriasi tiktai žodžiais, žvejodami sau balsus rinkimams. Kaip vienų, taip kitų kandidatas į prezidentus bus "ištikimas monopoliniam kapitalui arba monopolijų kalinys."

Bilioniniai Bonai Korporacijoms

Prez. Trumanas iš tikrųjų nekovojo prieš korporacijų paliuosavimą nuo taksų už viršpelnius. Tuo būdu korporacijos 1946-1947 m. gavo 9 bilionus dolerių, kaip taksų numušimo boną. Bet trumaniški demokratai ir republikonai nepanaikino karinių taksų, kuriais apkrauti vartojimo dalykai; o šie taksai yra sunki našta mažai uždirbantiems žmonėms.

Wallace priminė, jog korporacijos 1947 metais pasiėmė 17 bilionų dolerių gryno pelno, po taksų išmokėjimo, o "tai yra apie 80 nuošimčių daugiau, negu rekordiniai pelnai karo metu, imant vidutiniai".

(Pabaiga 5-tam pusl.)

Siūloma Pratęsti Esamąjį Įstatymą Dėl Rendų Kontrolės

Washington. — Prekybos sekretorius W. Averell Harriman ir valdinis rendų administratorius Tighe Woods ragino kongresą palgint rendų kontrolę dvejiems metams. Dabartinė įstatymiška rendų kontrolė išsibaigs vasario 29 d.

Harrimanas nurodė, jog namų savininkai 1941 m. gavo $2,800,000,000 rendų, po taksų išmokėjimo; o 1947 m. jų pelnai iš persamdomų gyvenamųjų namų ir kitų trobėsių pasiekė jau $4,600,000,000. Taip padidėjo savininkų pelnai dėl kelių priežasčių: Visi jų namai buvo išrendavoti; savininkai nemaliavojo namų ir nedarė kitų pataisymų; jie dažnai privertė įnamius aukštesnes rendas mokėti, grūmodami išmetimu, nepaisant rendų kontrolės įstatymo.

Republikonai senatoriai Ives ir Baldwin, iš savo pusės, duoda sumanymą pratęsti dabartinę rendų kontrolę iki 1949 m. birželio 30 d.

Maskva Smerkia Ameriką už Karinę Oro Bazę Afrikoj

Maskva.— Čionaitinis radijas sakė: "Amerika atsidaro karinių lėktuvų bazę Mellahoj (šiaurinėj Afrikoj), kad galėtų kištis į vidujinius kitų kraštų reikalus Vidurželmės Jūros srityje ir Viduriniuose Rytuose. Anglija užgyrė tos bazės atidarymą. Tatai parodo, kaip glaudžiai bendradarbiauja ginkluotos amerikonų ir anglų jėgos."

ORAS.—Būsią sniego.

Trys Senatoriai Bijo Amerikai Bankrūto iš Marshallo Plano

Washington. — Senatorius Taftas, vienas republikonų kandidatų į prezidentus, sakė: Jeigu vakarinei Europai būtų duota $6,800,000,000 paspirties per 15 mėnesių (prieš komunizmą) tatai ardytų Amerikos ūkį.

Demokratas senatorius Harry F. Byrd per radiją išreiškė baimę, kad Marshallo-Trumano reikalaujami $17,000,000,000 vakarinei Europai per 4 metus galėtų pastumt Jungtines Valstijas linkui bankruto. To bijo ir republikonas senatorius Styles Bridges.

Bridges ir Taftas reikalauja paskirt nepriklausomą nuo valstybės departmento administratorių europinei paramai tvarkyti. Trumanas ir Marshallas perša pavesti tą darbą valstybės departmentui.

Gana daug senatorių ir kongresmanų stato reikalavimą, kad vakarinės Europos kraštai duotų Amerikai karinių medžiagų už gaunamą paramą.

JUNGT. TAUTŲ KOMISIJA PRAŠOSI Į ŠIAURINĘ KOREJĄ

Seoul, Koreja.— Jungtin. Tautų komisija Korejai nori atsilankyti į Sovietų užimtą šiaurinę to krašto pusę. Sovietai yra pasmerkę šią komisiją, kaip imperialistų padarą prieš Sovietų Sąjungą. Jungtinėse Tautose sovietiniai delegatai sakė, jog Sovietai neįleis tos komisijos į šiaurinę Korejos dalį. Pietinė Koreja yra amerikonų užimta.

Ruhr srityj, vakarinėje Vokietijoje, gręsia nauji streikai prieš alkį.

Prezidentas Užgina Lėkt Virš Atominių Fabrikų

Washington. — Prezid. Trumanas uždraudė lėktuvams skraidyt virš atominių fabrikų, išskiriant tokius lakstymus, kuriuos užgirs valdinė Atomų Jėgos Komisija. Visuose kituose atsitikimuose užginta lakstyt virš sekamų trijų atominės jėgos dirbyklų: Clinton Engineering Works, Oak Ridge, Tenn; Hanford Engineering Works, Richland, Wash., ir Los Alamos Project, Santa Fe, New Mexico.

PARTIZANŲ IR MONARCHISTŲ MŪŠIS VIDURINĖJE GRAIKIJOJE

Athenai, Graikija.— Siaučia įnirtęs mūšis tarp atakuojančių partizanų ir besiginančių monarchistų prie Naupactus (Lepanto) miestelio, vidurinėje Graikijoje. Partizanai taipgi puola monarchistus ties Thermos, Prostova ir kitur.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Every day except Sundays and Holidays
Established April 5, 1911
427 LORIMER STREET, BROOKLYN 6, N. Y. —:— Tel. STagg 2-3878

President, GEORGE KURAITIS; Secr.-Treasurer, NICK PAKALNIŠKIS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$7.00	Canada and Brazil, per year	$8.00
United States, per 6 months	$3.75	Canada and Brazil, 6 months	$4.00
Brooklyn, N. Y., per year	$8.00	Foreign countries, per year	$9.00
Brooklyn, N. Y., per 6 months	$4.00	Foreign countries, 6 months	$4.50

Entered as second class matter March 11, 1924, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Mūsų Metinis Suvažiavimas

Tiktai keletą dienų beturime iki metinio mūsų Spaudos Bendrovės ir dienraščio Laisvės suvažiavimo. Mūsų visų troškimas yra turėti gerą, skaitlingą suvažiavimą. Viena, kad mūsų suvažiavimai nustato gaires visiems metams, antra—juose mes pasidalinam mintimis, pasikritikuojam ir pasiraginame geriau ir daugiau veikti. Kiekvienas suvažiavimas įneša mūsų veiklon naujų minčių. Po kiekvieno suvažiavimo mes jaučiamės dvasiniai ir medžiaginiai stipresniais.

Ypatingai šiemet norime, kad visi mūsų darbininkiškos spaudos prieteliai ir patriotai, kuriems tik laikas ir sąlygos leidžia, dalyvautų suvažiavime. Tai juk yra nepaprasti metai. Turime daug reikalų, kuriais reikia pasikalbėti. Šiemet, kaip niekada pirmiau, vėl visai žmonijai grumojama nauju pasauliniu gaisru. Šiemet įvyksta Amerikos prezidento rinkimai. Visi žmonės susidomėję politine veikla. Partijų partijos patiekia savo programas, išstato savo kandidatus ir šaukia piliečius juos paremti savo balsais. Tokioje situacijoje mūsų spauda vaidina nepaprastą vaidmenį.

Be to, Amerikos lietuvių gyvenime yra atliktas didelis žygis, įsteigiant Brooklyne Amerikos Lietuvių Kultūrinį Centrą. Darbas dar nėra pilnai baigtas. Kiekvienas susipratęs lietuvis tuo žygiu domisi ir rūpinasi. Namo nupirkimui vedamas finansinis vajus parodė nepaprastai šiltą atsiliepimą lietuvių iš visos plačios Amerikos. Tai darbas, kuriuo gali drąsiai didžiuotis kiekvienas lietuvis. Bet taip pat toks pasimojimas, kuriuo tenka kiekvienam susipratusiam lietuviui rūpintis.

Kaip ir parastai, lauksime šėrininkų ir svečių iš tolimesnių kolonijų. Brooklyniečiams malonu kasmet su prieteliais iš kitų kolonijų pasidiskusuoti ir pasidžiaugti bendraisiais veikloje laimėjimais.

Taip pat laukiame skaitlingų suvažiavimui pasveikinimų iš arti ir toli, tiek nuo organizacijų, tiek nuo atskirų geros valios žmonių. Nereikia laisviečiams nė aiškinti, kaip prie dabartinio nesvietiško brangumo dienraščio išleidimas ir išlaikymas yra rimta finansine problema. Todėl aukos, suplaukusios su pasveikinimais, kasmet būna gražus pridėčkas prie kasdieninių įplaukų. Atrašykite suvažiavimui laiškutį, patiekite savo mintis dienraščio ir abelnais veiklos reikalais, pridėkite dolerį kitą aukų. Kai daugelis taip padarys, sueis graži dienraščiui parama ir suvažiavimą padarys gyvesniu.

Lai šios kelios likusios dienos bus visiems laisviečiams nuoširdaus pasidarbavimo dėl suvažiavimo dienomis!

Fašistų Jie Nemato ir Neieško

Dienraštis Vilnis rašo:

"Kuomet Federalis Tyrinėjimo Biuras (FBI) suėmė Vengrijos nacį ir karo kriminalistą Ferenc Vajtą, Thomaso-Rankino komitetas ėmėsi jį tyrinėti. Vajta buvo suimtas New Yorke po to, kaip laikraštininkai pakartotinai iškėlė, kad tas karo kriminalistas čia įleistas ir veikia laisvai. Jis yra kaltinamas organizavime tūkstančių Vengrijos anti-nacių žudymo.

"Kodėl Thomaso-Rankino komiteto narys McDowell pasišovė taip greit Vaitą tyrinėti? Paskelbdamas apie tyrinėjimą McDowell sakė, "manau, kad bent šiuo kartu sugavome tikrą pilnakraujį fašistą." Prieš tai McDowell buvo pareiškęs, kad Amerikoje tikrų fašistų nėra, ir nėra reikalo jų tyrinėti.

"Kaip atrodo, Vajtos tyrinėjimas Thomaso-Rankino komitetui yra tik priedanga, kad sušvelninti įspūdį dėl komiteto neveiklumo prieš skaitlingas fašistines organizacijas šioje šalyje.

"Fašistų šioje šalyje nėra, sako McDowell, nors jam galima lengvai patarti tik apsižvalgyti savo kolegų tarpe. Kas yra tie Gerald L. K. Smithai, tie visokie Krikščioniško Fronto anti-semitai, kukluksai, Close'o nacionalistai - akcionistai, Coughlino pasekėjai ir dar ir dar, — kas jie, jei ne pilnakraujai fašistai? Jų siekiai, metodos, teorijos, frazeologija ir charakteris organizacijoje yra tik grynas fašizmas pritaikintas prie vietinių aplinkybių.

"Sakyti, kad Amerikoje nėra fašistinio judėjimo, gali tik tie, kurie tą judėjimą nori dangstyti. Vieno vengriško karo kriminalisto tyrinėjimas nepadės išsklaidyti nuomonę, kad Thomaso-Rankino komitetas fašistams prielankus."

Britanijos Sutartis su Iraku

Irakas yra arabų šalis. Ji ypatingai dabar aktyviškai remia Palestinos arabų karą prieš žydus ir prieš Jungtinių Tautų nutarimą Palestiną padalinti. Bet kaip tik šiuo momentu Britanija pasirašė su Iraku dvidešimties metų karinę sutartį. Pagal šitą sutartį, anglai Iraką apginkluos.

Toliau Londono pranešimas sako, kad ši sutartis yra tik pirmutinė visos eilės Anglijos karinių sutarčių su arabiškais kraštais. Į Anglijos karinę strategiją bus įtrauktos visos vidurinių rytų šalys.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

KLERIKALAI PASILIEKA KLERIKALAIS

Koks ten V. Kimantas prisimena Lietuvos klerikalų senuosius griekus ir ruščiai skundžiasi, kad jie tebėra nė kiek nepasitaisę. Ir dabar, girdi, "tremtyje", Vokietijoje, jie tebevarinėja savo tamsiąją politiką.

Kimantas rašo (Keleivis, sausio 14 d.):

Mūsų krikščionys dar esant Lietuvoje, nacių okupacijos metais buvo viltim sparnuoti. Jie jau tuomet prasitardavo: jei kas turi šansų dominuoti mūsų pokarinėj visuomenėj, tai tik krikščionys. Jie vieni išlaikę nepaliestą savo moralinį autoritetą, kai socialdemokratai esą bankrūtavę ne tik Vokietijoje, bet ir iš viso. Krikščionys žiną savąjį kelią ir juo eisią. Tą viltį mūsų krikščionys atsinešė ir tremtin.

Kimantui, kaipo socialdemokratui, šitoks "krikščionių" nedraugiškumas ir nesiskaitymas su jais, aišku, nepatinka. Kas keisčiausia, tai kad Kimantas ir kiti jo kamarotai, matyt, tik dabar pradėjo klerikalus artimiau pažinti. Jis sako:

Mes, būdami tremtyje, kasdieną trindamies vienas į kitą, niekuomet neturėjome geresnės progos prisižiūrėti mūsų krikščionių demokratų suintensyvintam veržlumui kaip dabar. Čia viskas, kaip ant delno. Ir ant to delno, nesigailėdamas alkūnių, krikščioniškasis žmogus organizuotai veržiasi į pirmąsias, vadovaujančias vietas. Kaip ir Ispanijoj, dabar galim pasakyti: čia kademai bent kontroliuoja pradžios mokyklą ir savo žinioj laiko daugumą viduriniųjų. Neturime savų aukštųjų mokyklų, bet studentijos tarpe, kurios čia turime arti dvejų tūkstančių, ateitininkai pradžioje dominuojančiai reprezentavo mūsų akademinį jaunimą, iki tas, pagaliau, neatsibodo reprezentuojantiems. Dabar "nekrikščionys" studentai sudarė vieningą frontą ir tuo tarpu yra sekmingoj ofensyvoj. Krikščionys paėmė į savo rankas šelpimo reikalą. Per "Caritas," per BALF'ą ir su BALF'u, dalinai per LRK. Tremtiniui teikiama pašalpa pažymima kad ir nepasakomu, tai bent suprastinu pabrėžimu, kad ji eina iš krikščioniškosios rankos. Kur sudaromi tremtinių rinktiniai organai, krikščioniškasis frontas vieningai atakuoja pozicijas ir dažnai jas laimi. Čia nekalbėsime apie vad. organus.

Tai be galo įdomu. Iš Amerikos siunčiamą pabėgėliam pašalpą Vokietijoje kontroliuoja klerikalai. Ją dalina tik savo žmonėms. Bedieviai iš Naujienų ir Keleivio sušilę agituoja už Bendrojo Fondo rėmimą, bet tuo fondu naudojasi tiktai kunigai, davatkos ir jų ištikimi vienminčiai.

Klerų akiplėšiškumas nebeturi jokių ribų. Jie elgiasi taip, tartum jie jau turėtų savo rankose ir pačią Lietuvą. Grumoja neįleidimu Lietuvon visų, kurie neis išpažinties ir nebučiuos kunigams rankos. Kimantas rašo:

Krikščionių eilėse yra griežta atranka, o veikloje—griežta disciplina. Tik tas yra krikščionis demokratas, kas yra praktikuojąs katalikas ir besąlyginiai pasiduoda viršūnės direktyvoms. Diktatūriniai-demokratiška organizacija, nepripažįstanti kompromiso ir laisvesnio galvojimo. Jei kurį galvojimas per toli nuveda, yra kas laiku ir kietai sudraudžia. Išvedama griežta demarkacijos linija tarp "krikščionio" ir "nekrikščionio" ir kiekviena proga pabrėžiama, — mokykloj, spaudoj, pašalpos tiekime, atsakingų vietų rūpinime, iš viso, žmogaus vertinime.

Kai tremtinio būklė atėmė jam iš po kojų pagrindą, sugriovė pasitikėjimą savo jėgomis, padarė jį vėjo pučiama dulke, daug kas atsiminė kelią į bažnyčią. Mūsų kleras gerai supranta momentą ir bažnyčios lankymą siekia padaryti privalomu. Kas to nedaro, iškrinta iš katalikų eilių. Kas paklusta, tam bažnyčios lankymas pamažu darosi įpročiu. Ryšis stiprėja ne tik su bažnyčia, bet ir su tais, kurie ją atstovauja. Mūsų kleras rūpestingai įrašo tai savo kreditan, iš priaugančio kapitalo laukdamas pilnų nuošimčių vėlesnėj, laisvoj mūsų ateity. Laiku buvo išleistas ir mūsų vyskupų tremty ganytojiškas laiškas, primindamas mums mūsų nuodėmes ir reikalą pasitaisyti, nors krikščioniškojo gyvenimo pavyzdžių pačių dvasininkų tarpe tikintieji dar labiau pasigenda negu Lietuvoje. Tur būt to ganytojiško laiško paskatinti, kai kurie jaunųjų kunigų, eidami priešaušrinio gaidžio pareigas, jau dabar viešai ir grąsomai pragysta: bedievių mes neįsileisim išlaisvinton Lietuvon! Kas yra bedievis, Viešpatie? Kompetentingą atsakymą galės duoti, žinoma, tik kunigas-gaidys.

Kas juokingiausia, tai kad Kimantas ir kiti pabėgėliai socialdemokratai yra klerų baisiai išsigandę. Jis sako:

O tuo tarpu tiems, kurie negali sau patikrinti ištikimybės bažnyčiai pažymėjimo, darosi nejauku. O kas, jei grįžę išlaisvinton Lietuvon mes rasime ten Ispaniją? Gražus kraštas.

Bet galima Kimantą ir jo vienminčius užtikrinti, kad jiems nėra ko taip klerikalų bijoti. Niekas nebesulauks tos dienos, kad Lietuvoje vėl viešpatautų Krupavičiai ir Bistrai. Nuo klerikalinės inkvizicijos Lietuva yra išlaisvinta visiems laikams. Lietuva nebus antrąja Ispanija!

DĖL MIKOLAIČIKO KVAILŲ PLEPALŲ

Atbėgusį iš Varšavos poną Mikolaičiką pasigavo Hearstas ir šiandien per jo spaudą tasai neva liberalas nesveiko seilėmis spjaudo visa, kas yra pažangu ir dora. Dienraštis Vilnis dėl to šitaip rašo:

St. Mikolajczykas savo tiradoj prieš Tarybų Sąjungą prasiplepa, kad ir laike karo jis ir jo rūšies "demokratai" daugiau bijojo Tarybų Sąjungos, kaip Vokietijos, daugiau paslapčiomis kalbėjo prieš Staliną, kaip prieš Hitlerį.

Mikolajczykas taipgi prisipažįsta, kad jam nepavyko Rooseveltą sukurstyti. Į jo burbčiojimus Rooseveltas atsakė:

"Stalinas yra realistas. Stalinas nėra imperialistas."

Mikolajczykui tas nepatiko, bet Rooseveltas nepaisė, ar jam patinka ar ne.

Lenkų dvarponių kavalierius Mikolajczykas ir Vilniaus užsigeidė. Bet Rooseveltas jam atsakė: **"Aš nemanau, kad galėčiau jums Vilnių užtikrinti."**

Mikolajczykas žinojo, kad lietuvių fašistai ir atžagareiviai sutiko geriau Lenkijai Vilnių pavesti, negu matyti jį esant sostine tarybinės valdžios. Bet ką jie mano, ko jie nori ir ko norėjo Mikolajczykas, Rooseveltui, matyti, mažiausia apėjo. Jis atvirai Mikolajczykui pareiškė: Užmirškite Vilnių.

Prezidentas Trumanas atmetė Roosevelto nusistatymą ir samprotavimą. Jis gelbi Graikijos reakcijai, jis žada lenkų šlėchtoms ir kitiems TSRS priešams daug ko. Jo administracija priglaudžia juos Amerikoj ir duoda progą jiems tulžį lieti ant Amerikos buvusios sąjungininkės kare už demokratiją. Bet TSRS priešai tik tuo ir tegali tenkintis. Jie negaus daugiau. Ne nuo mūsų vyriausybės priklauso, kaip Europos šalys turi valdytis, kas turi Lenkiją valdyti.

Mikolajczykas pazaunys, papurkštaus prieš TSRS, paskui nuskęs užmarštin. Po pereito karo buvo daugybė tokių. Šiandien tartum būtų šulinin įkritę, nuskendę.

Nauji atsirado, bet juos laukia tas pats likimas, tik greitesnis, nes ir TSRS galingesnė, ir Europa jau kitokia.

Prez. Trumano asmens daktaras, brigados gen. Wallace H. Graham, taipgi randasi sąraše šimto tų valdininkų ir aukštų valdžios tarnautojų, kurie spekuliavo grūdais. Sakoma, kad žemdirbystės sekretorius Anderson žino ir daugiau tokių. Tokia jau politinė logika — kur reakcija, ten supuvimas. Reakcija valdininkams yra reikalinga paslėpimui savo griekelių nuo žmonių akių. Ar ne taip buvo su negarbingos atminties Bilbo?

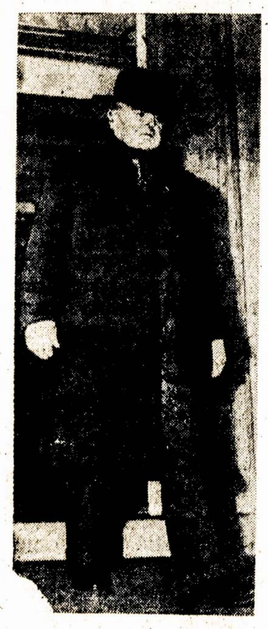

JOHN L. LEWIS
United Mine Workers Unijos prezidentas, išeina iš savo raštinės Washingtone po pasiuntimo AFL prezidentui William Green trumpučio pranešimo, jog UMW "išsitraukia" iš AFL. Jo unijos taryba, susidedanti iš 34 viršininkų, vienbalsiai užgyrė jo žygį. Nesusitarimas kilo ir plito AFL nutarus prisitaikyti prie Taft-Hartley įstatymo, reikalaujančio unijoms, jų viršininkams, prieškomunistinės ausinės-priesaikos ir finansinės unijų padėties pareiškimų. Lewis griežtai pasipriešino tam nekonstituciniam reikalavimui.

Nesvyruodami Grįžkite į Lietuvą ir Stokite Prie Kūrybinio Darbo

Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Prezidiumo akademiko-sekretoriaus, Vilniaus Valstybinio Universiteto fizinės geografijos katedros vedėjo, geografijos mokslų daktaro, profesoriaus Kazio BIELIUKO atviras laiškas lietuviams, esantiems vakarinėse Vokietijos zonose

Gerbiamieji kolegos ir draugai, esantieji DiPi stovyklose, vakarinėse Vokietijos zonose!

Jau ketvirti metai kaip lietuvių tauta didvyriškos Tarybinės Armijos išvaduota nuo vokiškųjų okupantų jungo gyvena pilnavertį kūrybinį gyvenimą.

Jau ketvirti metai kaip visi dorieji lietuviai, visi tikrieji savo tėvynės ir tautos patrijotai visas savo jėgas skiria , spartesniam mūsų brangios Lietuvos atstatymui.

Valstiečiai — laukuose, darbininkai — fabrikuose ir statybose, inteligentija—mokyklose, universitetuose, spaudoje ir literatūroje, mene ir dailėje kuria naują gyvenimą savo tėvynėje, kuria nauja Lietuvą.

Visi dirbame su didžiausiu pakilimu, nes visa lietuvių tauta akivaizdžiai ir savo patyrimu įsitikino tuo, kad tik tarybinė santvarka įgalino lietuvių tautą sujungti visas savo žemes ir sudarė visas sąlygas lietuvių tautos gerovės pakilimui ir jos tautinės kultūros suklestėjimui.

Tautiečiai, esantieji už tėvynės ribų!

Jus pavertė "išvietintaisiais" — žmonėmis be tėvynės, be ateities, be vilties. Bet, argi jūs nesuprantate savo padėties baisumo? Kas jus laukia, jeigu išsiklaidysite po visą pasaulį?— Fizinis ir dvasinis išnykimas.

Avantiuristai ir parsidavėliai, mūsų tautos išdavikai, agituoja jus važiuoti į Aliaskos ledynus arba Brazilijos gyvatynus.

Kam gi jie tai daro?

Ogi tam, kad sulaikytų jus nuo sugrįžimo į Lietuvą, kad galėtų iš jūsų vargo bei skurdo ir toliau varyti savo nešvarų biznį.

Kolegos profesoriai! Intelektualinio darbo darbuotojai! Broliai lietuviai!

Neklausykite piktų gandų, neklausykite tų, kurie kaip Juda Iskariotas už trigrašį pardavinėjo savo tėvynę ir tautą hitlerininkams, o dabar už keletą dolerių pasiryžę ir toliau prekiauti jumis, karo audros nusviestais toli nuo Lietuvos.

Klausykitės savo tėvynės balso, kviečiančio jus visus sugrįžti į Lietuvą, į namus, į garbingą darbą savo krašte, savo liaudžiai.

Jus visus domina, kaip gyvename mes Lietuvoje, kaip ir ką dirbame.

Galiu jums pasakyti, kad nepalyginti geriau, kaip galima būtų įsivaizduoti po tokio visanaikinančio karo.

Paprastas pavyzdys.

Buržuazinėje Lietuvoje mėgo afišuotis tautiškumu, skleidė zoologinį šovinizmą, bet nerado lėšų savo kraštui, jo gelmėms, jo ištekliams, jo gamtos turtams arba jo praeičiai ištirti.

Jau kas kas, bet jūs—kolega Kolupaila arba Puzinas — gerai prisimenate kaip sunku buvo dirbt mokslinį darbą smetonų ir lapėnų Lietuvoje. Ar ne su pašaipa ir pagieža žiūrėjo anuometiniai Lietuvos valdovai į jūsų, profesoriau Kolupaila, vestus mūsų upių ir ežerų tyrimus?

Kas kita dabar. Tarybų Lietuvoje mokslas klesti. Mokslininkams ir mokslo darbuotojam sudarytos puikiausios sąlygos mokslo ir tyrimo darbams.

Mes turime savo Geologijos ir Geografijos Institutą prie Lietuvos TSR Mokslų Akademijos. Institute susitelkė nemažas šios srities senų ir jaunų specialistų būrys.

Paminėsiu kai kuriuos mūsų Instituto dirbamus darbus, jo mokslinių bendradarbių nagrinėjamas problemas.

Profesorius Dalinkevičius moksliniams bendradarbiams Kaikarytei ir Dačinskiui talkininkaujant nagrinėja Lietuvos geologijos ir požeminių vandenų resursų problemą.

Prof. Kavecko vadovaujama grupė tiria Lietuvos mineralines žaliavas, tiria molynus, tinkamus keramikos dirbiniams, renka Lietuvos mineralinių žaliavų kolekciją. Profesoriui Kaveckui vadovaujant atliekama tinkamų stiklo gamybai smėlių klasifikacija, sudarytas Lietuvos mineralinių žaliavų žemėlapis su aiškinamuoju tekstu, paruošta plati monografija apie Lietuvos mineralines versmes, jų sudėtį, kilmę, klasifikaciją ir praktišką reikšmę.

Inžinierius docentas Taujenis ir mokslinis bendradarbis Kaikaris atlieka Tarybų Lietuvos durpynų tyrinėjimą ir nagrinėja durpių perdirbimo racionalizacijos problemą.

Kartu su docentu Chomskiu ir vyresniąja moksline bendradarbe Čepulyte aš pats vadovauju sistemingam Lietuvos ežerų tyrinėjimui.

Artimiausiais metais, Tarvydui padedant, numatau atlikti Lietuvos teritorijos suskirstymo geografiniais regionais ir žemėvaizdžiais apibudinimą. Medžiaga Vilniaus krašto ir Suvalkijos landšaftui apibudinti jau surinkta.

Mūsų Instituto bendradarbiai jau yra atlikę daugelį mokslinių ekspedicijų ir parašę nemaža mokslinių darbų.

Kolegos! Aš labai suglaustai supažindinau jus su vienu nedideliu dabartinės Lietuvos kultūrinio gyvenimo kampeliu. Našus, kūrybinis darbas vis plačiau išsibujoja visose mūsų gyvenimo srityse.

Tautiečiai! Jūs turite nedelsiant ir nesvyruojant pasirinkti — arba pasilikti

(Tąsa 5 pus.)

Kultūros Gelbėtojai

ILJA ERENBURG

(Pabaiga)

Nejaugi toks parašas prie vazos liūdija apie aukštą kultūrą anglų imperialistų... Winston Churchill'is nepasislėps už William Šekspyro paminklo, ponas Harriman neapsimaskuos citatomis iš Longfellow, ir pas poną Spaaką labai mažai bendro su "Luziadomis."

Trisdešimties metų laikotarpyje vadai kapitalistinio pasaulio prieš statydavo savąją kultūrą prieš mus. Mes turime teisę panagrinėti tą reikalą.

Užgimus Sovietų respublikai, vokiečių kanuolės dar vis ardė Rheimso gotiką. Liejosi kraujas nuo Lamanšo iki Salonikų. Dabar, po 30 metų, liejasi kraujas Graikijoje ir Chinijoje, Vietnamoje ir Indonezijoje. O gal, tarpe karų kapitalistai budavojo, o ne griovė? Ne, ir taikos laiku jie daužė mašinas, benzinu laistė kviečius, skerdė pieningas karves ir degino bovelną. Jų pasaulyje buvo karaliai — kalbu ne apie operetinius karalius, kurie liko kai kuriose šalyse kaipo senovės paminklai, kalbu apie kapitalo karalius. Ir kas, net ir tie didikai pasirodė menkutėmis skiedrelėmis įsisiūbavusioje jūroje kapitalistinės anarchijos.

Atsimename 1932 metų nekrologus: Tik spėjo nusišauti degtukų karalius Kreugeris, tuojaus jo pavyzdį pasekė filmų karalius George Eastman. Už poros savaičių užbaigė su savim karalius saugiųjų skustuvų Kiulrich, vėliau — plieno karalius Donald Rearson, paskui iššoko pro langą mėsos karalius Swiftas. Apie tuos vainikuotus savižudžius rašė laikraščiai. Be aprašymų, nežymiai žudėsi ne karaliai, o alkani piliečiai. Ką reiškė jiems rytojus? Dar vieną krizį? Dar vieną karą?...

Greta dirbtinio šilko ir dirbtinio medaus tapo sutvertas dirbtinis menas. Hollywoodas ant konvejerio gamina pigias svajones su neišvengiamomis užmušystėmis, šnipais, lordais, isimylėjusiais į biedniokes, ir valkatomis, kurie suranda turtingiausias pačias. Džiazas naktimis žviegė, skandino blaivųjį protą ir sažine; apsvaigintieji šoko, ir mechaninis virpėjimas fokstroto primena užtaisytus — užsuktus metalinius žaislus. Teatruose perstatinėjimi vodeviliai su nusirengimais. Knygos tikrųjų poetų išeidinėjo po 300 egzempliorių. Eiliniams piliečiams išleidinėjo policinius romanus ir pigią erotiką savaitiniuose žurnaluose. Vaikams skiepijo paprastą maksimą: "žmogus žmogui — vilkas" ir "neapgausi — neparduosi." Valstybės išdavinėjo kita kitą; argi galima tikėtis aukštos moralės iš priaugančiųjų, kurie buvo liūdininkais ir matė, ką darė "nesikišimo komitetas" arba matė bjaurią komediją Miuniche.

Ir taip, jų Vakarai priėjo prie fašizmo. Veltui dabartiniai šalininkai "vakarų kultūros" bando kratytis nuo Niurenberginių įstatymų, nuo ugnies, kurioje Goebbelsas degino knygas, nuo Maidaneko ir Oswiecimo. Fašizmas neiškrito iš dangaus, jis ir nebuvo ypatingu mikrobu, kuris veisėsi tik vokiškame kraujuje. Fašizmas — tai trąši dirva naudiškumas, savęs nepaisymas, kaip tinka mokslo žmonėms, bet ir žinystė galimumo sujungti išrišimą mokslinių problemų savojoje šakoje su moksliniu išrišimu socialės problemos. Buvau didžiai sujaudintas, sužinojęs, kad menininkai ir poetai atsidavę tautos reikalams, kaip kad ispanas Pablo Picasso ir francūzas Louis Aragone, stojo komunistų partijon, kuri turi savo eilėse daug kultūros darbuotojų, kaip kad žymų Danijos rašytoją Martin Andersen - Nexe ir Airijos dramaturgą O'Casey... Tikėjimas į didybę ir atsiekimus žmogaus visuomet buvo svarbiausiuoju principu mano gyvenimo. Logika mano gyvenimo ir mano darbo atvedė mane komunistų partijon."

Įdomu, ar Harrimanas yra susipažinęs su tuo dokumentu ir prie kokios kultūros jis priskaito "Amerikos tragediją" — prie "rytinės" ar "vakarinės"?

Ne, mes nesmerkiame ir neatmetame tikrosios kultūros dabartinių Vakarų. Ją paneigia ir atmeta taip vadinami sargai "vakarų kultūros." Jie Tennessee valstijoje draudžia evoliucijos teoriją, Mississippi degina antropologų kūrinius, pajuokiančius rasistų teorijas, jie skirtingose valstybėse Pietų Amerikos, iš knygynų išmeta marksistų mokslinius raštus. Amerikoje jie puola Charlie Chapliną ir reikalauja ištrėmimo iš Jungtinių Valstijų. Francijoje jie, tie nykštukiniai amerikiečių tarnai iš "Oror" ir "Parole francaise," persekioja geriausią francūzų poetą Louis Aragone'ą. Londone jie surengia dailės parodoje demonstracijas, reikalaudami išmesti kūrinius dabartinių menininkų. Palestinoje jie draudžia rodymą filmos "Roma atdaras miestas," kurią galima priskaityti prie istorinės filmos.

Tieji vadinami "vakarų kultūros" sargai, tikrenybėje, neigia bet kokią kultūrą, nes jų valdžios pasilaiko ant nežinystės vienų, ant nualinimo antrųjų, ant nepaisymo trečiųjų. Jie rašo be klaidų, jie gali pritaikyti, kur reikia (arba kur nereikia) lotynų posakį, pas juos amžinos plunksnos "Parker" ir čekių knygutės su gražiais apdarais, bet mes smerkiame ir atmetame veidmainystę, ir mes kalbame apie juos:

—Štai 1947 m. laukiniai sutvėrimai!

Theodoras Dreiseris, toli gražu, suminėjo ne visus žymiuosius. mokslininkus, rašytojus ir menininkus vakaruose, stojusius prie komunistų. Jų kur kas daugiau. Dar daugiau jų, kurie, nepadarę logiškosios išvados iš savojo darbo, kaip kad Dreiseris, visa savąja kūryba prieš pastatė save merdėjančiam b u r ž u a ziniam pasauliui. Mes jų nesmerkiame ir neatmetame. Su pasitikėjimu ir draugiškumu mes tėmijame jų kūrybinį kelią.

Dar neseniai kapitalizmo provokatoriai rėkė visuose laikraščiuose, per visas bangas, ilgas, vidutines ir trumpas, kad mes izoliacionistai, kad mes atsisveikinome su idėja tautų broliavimosi, kad mes norime atsitverti nuo pasaulio ir pasaulį nuo savęs. Provokatoriai dabar pakeitė plokštelę, jie tvirtina, kad mes nepripažįstame tautinio savarankiškumo, kad mes atmetame tautinę kultūrą ir norime nukirpti ir sušukuoti visą pasaulį rusiškomis šukomis. Jie melavo vakar, meluoja ir šiandieną.

Niekuomet mes neatsiskyrėme ir neatsiskirsime su aukštąja idėja internacionalizmo, t a u t ų bendravimu, v i e n i j a n čia žmonijos kultūra. Niekuomet mes neatmetėme tautinės kultūros formų, kaip neatmetame kiekvienos tautos teisės spręsti savo likimą ir savąjį gyvenimą. Mes sakome, kad idėjos tikrojo patriotizmo ir internacionalizmo susijusios, jos griežtai priešingos nacionalizmui tokių, kurie kur kas labiau mėgsta svetimą kišenių, negu gėles savo darže, kurie sprendžia, kad varde aukštesnės rasės arba tautos, leistina pralieti upelius kraujo. Dar ir todėl, kad tai ne jų kraujas, o iš to pelnas bus jų naudai.

Mes parodėme, jog mokame apginti kultūrą. Mes parodėme tai karo metu, kuomet mūsų žmonės gynė ne tik savo gimtąją žemę, bet ir aukštus idealus. Mes parodėme, jog ir taikos metu, mes sukūrėme naują visuomenę, priauginome prie kultūros — ne prie "rytinės" nei prie "vakarinės," bet prie tikrosios kultūros — milijonus ir milijonus žmonių.

Mūsų gyvavimas, mūsų augimas, mūsų pergalė įkvepia tikruosius sargus kultūros, jos auklėtojus visame pasaulyje. Mes žinome, jog jie su mumis, ir tas, bendrai su mūsų kultūriniu brendimu, priduoda mums viltį. Žibintas, Prometejaus užžiebtas, neužgęso ir neužges. Ilgoje ir sunkioje kovoje tarpe šviesos ir tamsos, šviesa pergalės.

Vertė **Darbintas.**

("Novoje Vrėmia" No. 46)

Frank T. Hines, J. V. ambasadorius Panamai (viduryje), pasakoja reporteriams apie padėtį Panamoje, po pasikalbėjimo apie tai su prez. Trumanu. Panama, kaip žinia, atsisakė leisti Jungtinėms Valstijoms naudotis jos teritorijomis militariškoms bazėms. Po to mūsų vyriausybė paskelbė ištrauksianti savo militariškas jėgas "taip greit, kaip greit galima."

Kas Pradeda Girių Gaisrus?

Kasmet tūkstančiai akrų girių ir žolynų žūsta žmogaus neatsargumu ir nepaisymu. Pabaigoje praeitų metų gaisrai užpuolė ne tik miškus vakarinėse valstijose, bet ir gražius Maine kalnus, Naujosios Anglijos, New Yorko ir New Jersey girias. Kada oras sausas, karštas ir vėjuotas, viena žiežirba gali sunaikinti tūkstančius akrų medžių, žmonių gyvastį pavojun išstatyti, sudeginti ūkius, net miestelius ir užmušti laukinius gyvulius.

Nors oras prisideda prie sąlygų, kurios palankios girių gaisrams, bet pats žmogus pradeda gaisrą devyniuose iš dešimt atsitikimų, sako Flint Davis, Direktorius Forest Fire Prevention, US Forest Service. Neseniai žurnale **Disaster**, p. Davis paaiškino, kaip žmogus naikina šios tautos žemę, medžius, gyvybes, namus, ūkius, miestus, viską, kas tik guli gaisro take. Jo skaitlinės padengia penkių metų laikotarpį.

Per šiuos penkis metus, neatsargus rūkytojas pradėjo 26 nuošimčius visų girių gaisrų. Jis išmetė degantį cigaretą arba cigaro galiuką per langą savo automobiliaus; arba jis numetė ant žemės einant per girią, arba pypkę pamušė ant arčiausio medžio — ir išpuolė degantis tabakas.

Antroj vietoj turime padegiką, žmogų, kuris sąmoningai pradeda gaisrelį. Daug tūkstančių akrų girių sudegė todėl, kad kas nors pradėjo ugnį "užmušti gyvates". Kiti tūkstančiai akrų sudeginta todėl, kad kieno tėvelis kas pavasarį reikalavo sudeginti visus krūmus. Šie žmonės pradėjo 24 nuoš. gaisrų.

Apvalanti savo nuosavybes pavasarį ir rudenį ūkininkai degina krūmus ir namų savininkai lapus. Stipriam vėjui užpuolus, žėruojantys pelenai tuoj pradeda gaisrus. Ir šie krūmų ir lapų degintojai atsakomingi už 14 nuoš. girių gaisrų.

Net 6 nuoš. visų gaisrų prasidėjo nuo neužgesintų "campfires". Daugybė žmonių jų neužgesina visiškai. Tas viskas parodo, kad žmogus vartoja įvairius būdus sunaikinti net iki $30,000,000 vertės miškų, girių, medžių, ir t.t.

Kartu su US Forest Service, Amerikos Raudonojo Kryžiaus Disaster Service išleido penkias taisykles:

1. Perlaužk degtuką į dvi dali, tada numesk.
2. Prieš pradedant bet kokią ugnį, sužinok ar įstatymas tą pavelina.
3. Vandeniu užgesink kiekvieną ugnelę, arba žemę, kurioj nėra jokių lapų.
4. Užgesink cigaretus, cigarą ar pypkės pelenus.
5. Tegul kiekvienas tavo šeimos narys prisilaiko šių taisyklių.

FLIS.

Lietuvos Naujakuriai Rinkimuose į Vietines Tarybas

Narsonių klubo — skaityklos salė šį vakarą pilnutėlė. Viso kaimo gyventojai šiandien susirinko čia apsvarstyti svarbų reikalą: reikia pasiūlyti kandidatus į Pašvitinio valsčiaus darbo žmonių Tarybos deputatus. Susirinkusiųjų dauguma —naujakuriai. Vien tik iš netoli esančio buvusio Zaleckio dvaro atvyko 18 naujakurių.

Žemėje, kurią anksčiau valdė vienas Zaleckis, dabar gyvena naujakurys Juozas Poviliauskas, Jonas Laikinas, Petras Dilionis, Jonas Ramonas, Povilas Stepanavičius ir kiti, daugiausia, buvusieji kumečiai ir bernai. išandien jie pasiūlys kandidatą į vietinės valdžios organus — į valsčiaus darbo žmonių Tarybos deputatus.

Kada naujakurys Ramonas pasiūlė kandidatu į valsčiaus Tarybos deputatus naujakurį Povilauską, pritariantis ūžėsys nubėgo per visą salę. Ramonas trumpai papasakojo Poviliausko biografiją.

Pasiūlius balsuoti Poviliausko kandidatūrą, tankus rankų miškas pakilo salėje.

Susijaudinęs klausosi Poviliauskas, kaip vienas po kito kalba jo kaimynai—naujakuriai, kurie karštai palaiko jo kandidatūrą. Prieš Poviliausko akis akimirksniu prabėga visas jo gyvenimas.

...1905 metai. Mažajam Juozukui dar tik 9 metai, tačiau jis jau pats pradeda uždirbti savo duonos kąsnį.

Šeima gausi, jo tėvai kumečiai vos tegali išsimaitinti. Juozukas ganė stambių žemvaldžių gyvulius, kaito karštoje vidurvasario saulėje, drebėjo šalto rudens lietaus prausiamas. Mokytis nebuvo kada. Tik su dideliu vargu jam pasisekė šiek tiek pramokti skaityti ir rašyti. Laikas bėgo greitai. Juozukas išaugo į Juozą.

Keisdavosi šeiininkai, iš vieno dvaro ar stambaus žemvaldžio ūkio, jis pereidavo į kitą, tačiau vargas pasiliko tas pats. Sunkiai dirbęs per visus metus, Kalėdoms atėjus, jis už tai gaudavo centus.

Poviliausko atmintyje ryškiai išplaukia ilgi ir sunkūs darbo metai Zaleckio dvare, to pačio Zaleckio, iš kurio žemės jam tarybų valdžia atskyrė sklypą. Pas Zaleckį jis dirbo beveik 10 metų. Čia jis ir apsivedė. Jo žmona išdirbo tame pačiame dvarė beveik 30 metų. Ir apsivedus vargas nesumažėjo, o dar daugiau padidėjo.

Poviliauskas buvo ramaus būdo, tačiau jis negalėdavo pakęsti neteisybės. Jis dažnai kalbėdavosi su bendro vargo draugais — to pačio dvaro kumečiais Laikinu, Dilioniu ir kitais, ragindavo juos vieningai priešintis išnaudojimui, reikalauti, kad dvarininkas pakeltų užmokestį už darbą, kad nors šiek tiek gyvenimas taptų žmoniškesnis.

Zaleckio ir kitų stambiųjų žemvaldžių pusėje buvo ir viršaitis ir policija. Nuo Smetonos iki valsčiaus viršaičio — visa valdžia gynė tik jų reikalus.

Poviliauskas nenusimindavo nepasisekimais. Jis ragindavo ne tik dvaro kumečius, bet ir kitus apylinkės žemės ūkio darbininkus ir mažažemius valstiečius priešintis smetoninei priespaudai, nepamesti vilties, jog pagaliau vis tiek darbo žmonės paims valdžią į savo rankas.

1940 metais įsikūrusi Lietuvoje tarybų valdžia atnešė Poviliauskui ir 500 kitų valsčiaus bežemių ir mažažemių žemę ir laimę. Tačiau ramus gyvenimas truko neilgai.

Prasidėjus karui, Lietuvon kartu su vokiškaisiais grobikais sugrįžo pabėgusieji buvę aukšti smetoniniai pareigūnai. Vokiečiai sutvėrė iš jų vadinamąją "savivaldą," kurios vienas pirmųjų potvarkių buvo naujakurių nuvijimas nuo žemės.

Dvarininkas Zaleckis ne tik atėmė iš Poviliausko ir kitų naujakurių žemę, bet ir visą derlių pasisavino. Poviliauskas ir tuomet nenusiminė. Jis nuolat tvirtino, kad rudųjų grobikų ir jų padėjėjų galas artinasi. Ir jo viltys pilnai pasiteisino.

Dabar Poviliauskas turi 15 ha žemės, kurią jam sugrąžino tarybų valdžia. Jis gavo taip pat miško medžiagos trobesiams, žemės ūkio inventorių. Duktė Donata mokosi naujai valsčiuje įsteigtosios progimnazijos trečioje klasėje, sūnus Vaclovas dirba pieninėje kasininku, Juozas — valsčiaus vykdomajame komitete.

Poviliauskas aktyvus visuomenininkas. Jis yra žemės ūkio ir vartotojų kooperacijos draugijos narys. Jeigu kuriam nors kaimynui reikia patarimų, jis visada eina pas Poviliauską. Vakarais dažnai pas jį susirenka kaimynai naujakuriai pasikalbėti, paskaityti naujų laikraščių. Jie visada prisimena, kad Poviliausko žodžiai pilnai pasitvirtino — darbo žmonės tapo tikrais savo gyvenimo šeimininkais.

...Štai kodėl taip vieningai susirinkusieji valstiečiai pasiūlė naujakurį Poviliauską kandidatu į Pašvitinio valsčiaus Tarybos deputatus.

J. Bulota.

Vilnius,
1947 m. gruod. mėn.

Montreal, Canada

Arkand Reikalauja $737,000

Kvebeko provincijos fašistų, "juodmarškinių," vadas, Andrien Arkand reikalauja iš Kanados federalės valdžios $74,000; kiti du jo padėjėjai, vienas reikalauja $588,000 ir antras $40,000.

Jie traukia vyriausybę į teismą už tai, kad ji buvo juos internavusi kaipo fašistų vadus ir todėl jie, esą nukentėję bei turėję už tokias sumas nuostolių.

★ ★ ★

Du Sudegė Gaisre

St. Cesaire miestelyj, Kvebeko provincijoj, viename viešbutyje užsidegė kalėdinė eglaitė ir gaisre žuvo du asmenys.

Vyras parėjęs namo metė savo kepurę ir pataikė į eglutę. Elektros laidams susiiungus, užsidegė eglutė ir visas viešbutis akimirka paskendo liepsnose, nes buvo neseniai išmaliavotas. Viešbučio savininkai spėjo iššokti nuo antro aukšto pro langą. Gi to žmogaus du vaikus nuo ugnies išgelbėjo kaimynai, bet viena 60 metų amžiaus moteris sudegė, kartu su ja žuvo ir jos sūnėnas, 30 metų amžiaus, kuris stengėsi senutę iš ugnies išnešti.

Reporteris.

★ ★ ★

Naujojoj Tėvynėj Sutiko Mirtį

Tūlas išvietintasis V. Miškinis rašo iš miškų, Valora, Ont., praneštamas, kad lapkričio 6 d. Sioux Lookout ligoninėje, po dviejų savaičių sirgimo "geltlige," mirė Justinas Valatkaitis. Velionis paeina iš Slabadų sodžiaus, Būbelių valsčiaus, Šakių apskrities, 28 metų amžiaus.

Prieš kelis mėnesius laiko atvyko iš Vokietijos miškų darbams. Iš trumpo su juo susirašinėjimo, supratau, kad naująja tėvyne nesižavėjo ir laukė tos valandos, kada galės grįžti savo tėvynėn. Velionis, kaip matote, buvo dar jaunas, dar jo gyvenimas stovėjo prieš akis, bet negailestinga mirtis nežiūri amžiaus.

Lai būna lengva šios šalies žemelė tau, Justinai!

P. Kisielienė.

PASKUTINIS CARAS

—10-4-47— ★ (Istorinė Apysaka) ★ —85—

Parašė **Justas Paleckis**

(Tąsa)

Rasputinui artimas žmogus savo atsiminimuos pasakoja, kad pirmą kartą Rasputinas su aukštosios visuomenės poniom susitikęs Kijeve. Michailovo vienuolyno svečių namuos sustojo "juodkalnietės" didžiosios kunigaikštienės Anastazija ir Milica. Vieną dieną kieme jos pamatė beskaldantį malkas, paprastą keliaujantį maldininką. Tai buvo Rasputinas. Jis jau buvo aplankęs daugelį šventų vietų ir dabar grįžo iš antrosios kelionės į Jeruzalę. Rasputinas įdėmiai pažvelgė į ponias ir su pagarba jom nusilenkė. Didžiosios kunigaikštienės pastebėjo jo ypatingą akių žvilgsnį ir pradėjo su juo kalbėtis. Atsakydamas į ponių klausimus, Rasputinas papasakojo apie savo keliones ir savo gyvenimą. Du kartus pėsčias iš Tobolsko į Jeruzalę nuėjęs, jis daug ko buvo matęs ir patyręs, žinojo visus pakely esančius vienuolynus ir šventvietes, pažino daug garsių vienuolių. Jo pasakojimais aukštosios ponios labai susidomėjo ir pakvietė Rasputiną arbatos.

Didžiosios kunigaikštienės atliko šią maldininkų kelionę inkognito ir jom buvo labai nuobodu. Todėl Rasputino pasakojimai teikė jom didelę pramogą, ir jos džiaugėsi matydamos savo svečiu tą ypatingą barzdotą senį su nuostabiai žvelgiančiom akim. Rasputinas pasakojo ne tik apie šventas vietas, bet ir apie savo buitį, pasakojo, kad jis, nors ir būdamas bemokslis, vos paskaityti galįs, bet dažnai geležinkelio stotyse ir garlaivių prieplaukose, kur susitelkia žmonės, sakydavo pamokslus. Jis didžiavosi savo pamokslininko gabumais ir įtikinėjo galįs lengvai užginčyti net mokytus misionierius ir teologus.

Rasputinas vis dažniau pradėjo lankyti petrapilietes ponias, ir jos buvo labai su juo malonios, vaišino jį, reiškė didelį susidomėjimą juo. Rasputino asmenybėj buvo kažkas tokio, kas žmones patraukdavo. Ypatingai moterys, pačios to nepastebėdamos, lengvai patekdavo jo įtakon. Sužinojęs, kad jo naujosios pažįstamos ne paprastos ponios, bet caro giminaitės, Rasputinas pasistengė joms ypatingai įtikti, gerai suprateęs, kad tai gali turėti didelę reikšmę. Žinoma, tada jis dar negalėjo numatyti, koks nepaprastas vaidmuo jam teks prie caro rūmų, bet iš karto suprato, kad jam gali atsidaryti plačios durys.

Rasputinas papasakojo didžiosiom kunigaikštienėm, kad jis sugeba gydyti visas ligas, kad jis nieko nebijo, gali išpranašauti ateitį ir pašalinti grėsiančią nelaimę. Jo pasakojimai buvę tokie paprasti, nuoširdūs ir įtikiną, o jo nepaprasta ugnim blizgančios akys veikusios taip jo klausytojas, kad jos pajutusios kažkokį dvasios pagavimą, vidujinį pasigėrėjimą. Jos pradėjo žiūrėti į jį mistikos pagautom akim ir tikėjo, kad tai stebukladaris, kurio seniai laukė jų sielos. Žinodamos palinkimą prie tokių mistikų ir pranašų caro rūmuose, didžiosios kunigaikštienės jau tada nusistatė supažindinti Rasputiną su caro šeima.

Kuris šių dviejų pasakojimų tikresnis, ar abu jie turi ryšio, nes susitikimas su didžiosiom kunigaikštienėm galėjo būti anksčiau, o paskui su Vostorgovu, tai ir lieka tiksliai nenustatyta. Bet žinoma, kad tiek didžiosios kunigaikštienės Anastazija ir Milica, tiek Vostorgovas turėjo didžiausios reikšmės Rasputino pirmiesiem žygiam Petrapily ir prie caro sosto.

★

RASPUTINO PAMOKSLAI IR "STEBUKLAI"

Pirmą kartą į Petrapilį Rasputinas atėjo pėsčias ir basas. Jis sustojo vienuolyno viešbuty kaip pravoslavų seminarijos rektoriaus ir carienės išpažinties klausytojo archimandrito Teofano svečias. Su dideliu susidomėjimu apstojo seminaristai Rasputiną, apie kurį girdėjo iš rektoriaus kaip apie savo apylinkėj garbinamą senį skelbėją ir iš anksto džiaugėsi galėsią lengvai jį tikybos klausimais perkalbėti. Bet seminaristai greit pamatė suklydę: Rasputino atsakymai ir aiškinimai buvo tokie sukti ir vaizdingai įtikiną, jo balsas ir akys turėjo tokią patraukiančią jėgą, kad seminaristai sumišo ir turėjo nutilti. Kai profesoriai ėmė aiškinti šventojo rašto pažiūrą į nuodėmę, Rasputinas atsakė griežtu, įpykusiu balsu, lyg jis koliotųsi, o ne ramiai disputuotų:

— Jūs vis su savo šventais raštais! Aš jus tikrai perspėju: neįsikniskit į raštus, jei norit rasti viešpatį! Žiūrėkit į gyvenimą tokį, koks jis yra, nes tokį jį Dievas davė. Nelaužykit galvos apie tai, iš kur nuodėmė ateina, kiek maldų per dieną reikia sukalbėti, kaip ilgai pasninkauti, kol nuodėmę išperki! Nusidėkit, jei nuodėmė yra jumyse! Nusidėkit ir paskui darykit atgailą, tada nuodėmė bus atleista! O kol jūs nuodėmę laikot savo sieloj, bailiai slėpdami ją po pasninkų, maldų ir pamaldų priedanga, — esat veidmainiai ir melagiai, o tokie Dievui nepatinka! Visas nedorybes reikia išvaryti iš savo širdies, tiktai tada patiks Dievui jūsų auka!

Per Teofaną Rasputinas susidraugavo su vyskupu Hermogenu ir pagarsėjusiu vienuoliu pamokslininku Iliodoru. Tie visi vyrai pajuto, kad Rasputinas nauja, didelė jėga, kurią galima panaudoti ir pravoslavų bažnyčios ir savo karjeros labui, kad jis kaip tik iš tokių liaudies "Dievo žmonių", kurie taip mėgiami prie caro sosto.

Iš kitos pusės, Rasputinas greit įėjo į aristokratiškųjų mistikių salionus, kurie taip pat varžėsi dėl garbės įvesti į caro rūmus naują stebukladarį. Grafienė Ignatjeva panorėjo pirmą kartą pamatyti Rasputiną pačių artimiausiųjų žmonių rately. Pirmasis Rasputino priėmimas pas grafienę Ignatjevą praėjo kažkokio iškilmingo paslaptingumo nuotaikoj. Kiekvienas Rasputino žodis, kurį jis tą dieną pasakė, pačios šeimininkės ir kitų dalyvių buvo priimtas kaip turįs ypatingą, nepaprastą reikšmę. O Rasputinas dažniausiai ir mėgo kalbėti miglotai, kalbėti palyginimais ir simboliais, lyg senovės orakulai, kurių žodžius galėdavo aiškinti įvairiausia prasme.

Gudrus ir sumanus Sibiro mužikas, jau pirmą kartą patekęs į mistiškai nusiteikusių, stebuklų laukiančių, aristokratiškų ir turtingų, pramogų ir stiprių pergyvenimų ieškančių ponių ir ponų ratelį, tuoj suprato, kaip jam elgtis. Vostorgovas ir kiti jo pirmųjų žygių rėmėjai, stengėsi pamokyti Rasputiną mandagumo, kad negalima spiaudyti ant grindų, šnypšti nosį į salfetę, negalima valgant kišti peilį į burną, ir panašių elementaraus elgesio taisyklių. Bet Rasputinas suprato, kad vistiek tos mandagumo pamokos iš jo pono nepadarys, o tik sumažins jo savaimingumą, paprastumą, kaip tik tai, ko iš jo, kaip mužiko ir liaudies atstovo laukiama. Jis suprato, kad jo jėga tai "pirmojo kaime" jėga, o "antruoju mieste" pasidaręs jis neteks savo pagrindo. Rasputinui buvo aišku, kad jo apgraužyti, nešvarūs nagai su nuolat juodom panagėm šioj aplinkoj labiau patrauklūs už bet kurio protokolo šefo priprastą, šabloninį manikiūrą, kad jo mužikiško prakaito kvapas originalesnis už geriausių prancūziškų parfumų ir odekolonų kvapą.

Salionuose Rasputinas dažniausiai mėgo kalbėti liaudies pasakų forma. Kaip tai daro kaimo moterys, sekdamos vaikam pasakas ir keisdamos jų siužetą savo išmanymu, Rasputinas pritaikydavo savo pasakas pagal aplinkybes ir auditoriją. Jo mužikiškų pasakų aukštosios ponios ir ponai klausėsi kvapą užėmę ir darydami iš jų nepaprasčiausias išvadas. Kiekviename žody, kiekvienoj frazėj ieškojo jie paslėptos reikšmės. Rasputinas mėgo mokyti žmones, bet vis kalbėdavo trumpom, dažnai nesuprantamom frazėm, kurias galėjo kiekvienas savaip aiškinti.

Juo toliau, juo drąsesnis darėsi Rasputinas. Matydamas kaip imponuoja jo elgesio paprastumas, jo naturalus mužikiškumas, Rasputinas tuo pačiu paprastumu kalbėjo su aukštom poniom ir ponais. Visom ir visiem jis sakydavo "tu" ir mėgdavo su grafienėm ir kunigaikštienėm kalbėti taip pat, kaip jis kadaise vežikaudamas kalbėdavo su kumelėm:

(Bus daugiau)

Jonas Kaškaitis.

Pasišvaisčius Po Festivalį

(Tąsa)

Sekamas programos numeris — solo dainininkė Biruta Senkutė, pianu lydima Šalinytės - Sukackienės. Padainavo jinai A. Aleksio sukomponuotą "Visuomet širdis surakinta" ir Šantaljės **(Chantalier)** "Dienos šviesa" ("Le luis le juor"). Mergaitės balsas vertas lavinimo, nes jau ir dabar skambėjo paguodžia m a i. Kiekvieno dainininko ir kiekvienos dainininkės balsas turi savingų atspalvių. Ir jis po trupučiuką keičiasi, eina gilyn arba lėkštyn, žiūrint lavybos ir bendros dainininko būklės ir nuotaikos.

Štai pagaliau pirmininkė Mildutė Jonušonytė -Stenslerienė praneša, kad visų mūsų taip labai lauktieji tolimieji svečiai čikagiečiai jau čia. Nors ir labai sulamdyti ilgos, vargios kelionės, bent dalį šiam vakarui skirtos programos bandys dabar išpildyti.

Pat pirma jaunuoliai. Vis jiems netrūksta gyvos energijos ir to veržlumo. Tai Rozlando Aido choro šokėjų grupė. Nors programoje suminėti tik 4 vardai **(Walter Murelis, Richard Misevick, Nancy Roman** ir **Roger Zilis),** bet šokti pasileido bent keturios poros, o paskiau — net šešios poros. Žiūriu, stebiu —ir linksma darosi: štai gi jau ir yra lietuviškų šokėjų grupės pradai! Ir nesakytum, kad jie tik ką iš tos ilgos kelionės - baladonės. Šoko su jaunuoliška gracija, tartum kokių vidinių spyruoklių kilnojami. Prie fortepijono — jų pačių miesto akompanistė ir pati gabi pianistė **Pearl Johnson.**

Ir dar negana to. Dar labiau mus nustebino pasileidusi solo šokti lengvakojė, lankstučiutė ir gracijos pilna Vanda Žalytė **(Wanda Zalis).** Spalvingai čigoniškai apsirėdžiusi, kastenjėtėmis taktą garsindama— ir tik spėk tu ją akim gaudyti... Kaip vijurkas, mergiotė!

Tuoj įkandin taipgi čigoniškai pašoko bent trys energingi bernužėliai. Jie irgi šauniai čigoniškai pasipuošę.

Skambina pianą solo ana ištikimoji čikagiškių akompanistė. Nors pati kitatautė, rodos švedaitė, bet taip gražiai pritapusi prie lietuvių menininkų, kad jau spėjo persiimti lietuvių muzikos dvasia. Paskambino eilelę lietuviškų liaudiškų melodijų, o paskiau — dar vieną kitonišką motyvą. Ir gabiai mergaitė iškelia iš piano melodijų melodijas.

O štai ant pačio galo išsirikiuoja ir tas didžiulis gražus Rozlando (Čikagos dalies) "Aido" choras, gabiosios mokytojos Daratėlės Zdanytės - Judžentavičienės **(Dorothy Yuden)** diriguojamas.

Įsižiūrėjęs, įstengiu pažinti keletą choro narių. Miela žiūrėt į tokį gražų sambūrį. Ir miela buvo girdėt jų dainavimą. Kad užtraukė A. Klenickio "Nuo Uralo gaudžia vėjai", tai net salė linguoja. Ir paskui — "Kur banguoja Nemunėlis". Tuč tuojau priekin išėjo iš choristų būrio oktetas ir sudrožė operetės sutartinę. Ir visą šio vakaro muziką užbaigė su Amerikos himnu.

Dainavo Rozlando aidiečiai puikiai. Tai bent choras! Galima juo didžiuotis.

Besibaigiant programai, pirmininkė J o n u š onytė-Stenslerienė išdalijo visiems to vakaro programos dalyviams tam tyčia dailiai pagamintus LMS festivalio pergaminus. Tai dailininko Roberto Feiferio darbas. Lyg koks diplomas, pagyrimo ir padėkos lakštas. Ant tvirto, storo popieriaus, artistiškai išpildyto žalios ir sidabrinės spalvos tušu, įmantriai ranka, gotiškom raidėm nupieštas tekstas. Pačios raidės tamsiai žalios, lyg būtų spausdintos, bet jos nespausdintos: jos rūpestingai atpieštos, ant šviesiai žalio fono: Pergaminas byloja:

Amerikos Lietuvių Meno-Kultūros Suvažiavimo proga, įvykusio Brukline 1947 metais, lapkričio mėnesio 27-30 d., Lietuvių Meno Sąjungos iniciatyva ir plačios pažangiosios visuomenės pritarimu,—tuolaikinė "Jury" Komisija įteikia ši pergaminą, pagerbdama (tą ir tą) už ypatingą pasižymėjimą meno srityje.

Lai šis pergaminas ir toliau skatina darbuotis šioje srityje, skleidžiant meną - kultūrą po visą pasaulį, liaudies gerovei.

Truputį žemiau, jau ant sidabrinio fono, eina komiteto parašai:

Lietuvių Meno Sąjungos Komiteto nariai:
(pasirašyta)
R. Žukauskas, prez.
V. Bovinas,
Mildred Stensler.
"Jury" Komisijos nariai:
(parašai)

Lietuvių Meno Sąjungos, Inc., antspauda, įmantriai ranka nupiešta.

Ant to teksto viršaus, ant plačių kolonų, stovi lyg ant kokios stūgos ar juostos atpieštos raidės: LMS. Virš jų — penkiakampė žvaigždė. Po jų — lyg ir scenos užuolaida, su kauke viršuj ir su lyra apačioj, tarpe tų dviejų kolonų. Tai simbolizuoja LMS. Pergamino kraštai, lyg kokie rėmai, tamsiai žaliai nutušuoti. Patys pakraščiai — šviesesnės žalios spalvos, nuolaidžiai nutušuoti.

Kitas pergamino šonas visai baltas, švarus.

Įspūdingai padarytas darbas!

Tokius pagerbimo lakštus vakarų pirmininkai dalijo programos dalyviams, nuo pat pirmos iki paskutinės dienos.

Penktadienio programa pasibaigė vėlokai, tai šokių tą vakarą nebuvo. Tik taip sau publika skirstėsi, stoviniavo, būriavosi, žmonėjosi. O tatai vis sudaro malonią tokių sambūrių dalį. Eini sau, stumies per tirštą svečių srovę, sveikinies su kuo pasimaišo, ir iš arti ir iš tolo. Truputį stapteri vietomis.

Štai ties durim Jurgis Jonušonis **(Jamison)** su savo drauge Mare. Čia pat ir berniukas su mergyte. Laukia, kol ateis judviejų duktė, o tų mažiukų motina Mildutė Stenslerienė.

— Sveikučiai, kaimynai, Mildutės laukiate?

Ir vaikiukai... be miego... privargo peliukai...

Jonušoniai n u o laidžiai praleidžia jus su draugiška šypsena. O vaikiukai tokie gražučiai. Gripšt už smakriuko — šypt veidukai....

Jau anapus durų, gretimam kambary, lūkuriuoja Onutė Vaznytė - Jakštienė, "Lietuvių Darbininkų Susivienijimo" raštinės vyresnioji darbininkė.

— Pranuko laukiate, Onute? O, štai ir jis ateina... Sveikutis, Fransua.

Jakštys ženklingai šypsosi. Sakau, man patiko jūsų dinamiškas, įmantrus raštas, o dar pirmiau — jūsų "Jaunuolių skyriuje" tilpusios eilės. Tokios jos saviškai reikšmingos, brandžios, naujoviškai skambios! Pranas draugiškai priėmė prielankią pastabą. O štai ateina ir jo gerutė motutė Marijona Jakštienė, o ten toleliau lengvabūdiškai šypsosi ir jo uošvis, Onutės tėvas Petras Vaznys.

— Sveiki, sveikos ir sudieu, reikia skubintis, mat, net į kitą guberniją...

O gi va čia pat ir tas diržingasai Pernojaus dzūkas Jonas Zaleckas. Sėdėjom šį vakarą toj pačioj eilėj. Na, tai jis mane veža namo. Vežimas jo kur ten už kelių kvartalų laukia savo valdytojo.

Numėžėm sparčiai per šaltą orą ir šiurpų vėją. Lapt ir jau sėdim. Automobilis oho: be pirštinių jo nepačiupinėsi.

Bematant ir namie. Dėkui ir laba naktis.

— Būsite rytoj?

O rytojus — didelė diena, šeštadienis, 29 lapkričio. Vidudieny, iš požeminės "B MT" stoties, ties 40 gatve, išėjęs viršun, pėsčias numėžiau iki **Piccadilly** viešbučio, — ant 45 gatvės, trejetas kvartalų nuo **Times Square.**

Dar laiko yra, tai vely reikia eit pietų užkąst, viešbučio patalpoj, valgykloj. Štai jau stiprinasi Mildutė Jonušonytė - Stenslerienė ir Elenutė Žukienė. Tai ir aš čia prisigretinau, o su manim prisėdo Edvardukas Skučas. Kiti tik pusryčiauna, bet man jau pietūs. Pasiganėm, išsiskyrstėm.

(Daugiau bus)

Kenosha, Wis.

Naujų Metų Vakaras

Gruodžio 31 d., German-American svetainėj, LDS 65 kuopa turėjo Naujų Metų pasitikimo vakarą. Nors žmonių atsilankė neperdaugiausiai, bet visi gražiai linksminosi iki vėlumos.

J. Strich ir Požėra rinko aukas sergančiam draugui K. Urbonui. Surinko virš $10.

★ ★ ★

Susižeidė M. Pakšienė

Sausio 4 d. M. Pakšienė, 4415—19th Ave., paslydo nuo laiptų ir skaudžiai susižeidė kojų. Ji dabar randasi Kenosha ligoninėj. Kuriems laikas pavelina, atlankykite sergančią draugę.

★ ★ ★

Kas Remia Spaudą

B. Kuzma pasimokėjo už Vilnį ir į Vilnies stiprinimo fondą aukojo $3. S. Valučkaitis pasimokėjo už Vilnį ir Vilnies stiprinimo fondui dar pridėjo visą dešimkę. Tai yra pagirtinas draugas. Jis yra ramaus būdo, nei vieno be reikalo neužkabinėja ir visados remia savo spaudą.

★ ★ ★

Mirė J. Klevickas

Šiomis dienomis mirė senas kenoshietis Jonas Klevickas, sulaukęs 77 metų amžiaus. Mirė savo namuose, 1517 Twenty-sixth St., išsirgęs metus laiko. Iš Lietuvos paėjo iš Panevėžio apskrities. Kenoshoj išgyveno nuo 1897 metų.

Per 35 metus velionis išdirbo N. R. Allen and Sons garbarnėj. Per pastaruosius 15 metų visai nedirbo.

Gimęs kovo 1870 m. 1896 metais, Lietuvoj, vedė Rozaliją Tamokaitę. Kenoshoj prigulėjo Šv. Petro parapijoj.

Liūdesyj liko žmona, trys sūnūs: Julius, Antanas ir Alijošius (Alois), visi Kenoshoj, ir aštuoni anūkai. Pirm jo mirė keturi sūnūs: Petras, Povilas, Andrius ir Jonas ir viena sesuo, Mrs. Hattile Novelenske.

★ ★ ★

Vogė Seną Metalą, Liko Nubaustas

John Žukauskas, 63 metų, 1320 Sixty-fourth St., liko nu-

(Tąsa 5-me pusl.)

J. J. Kaškiaučius, M. D.
530 Summer Avenue,
Newark 4, N. J.
HUmboldt 2-7964

MŪSŲ MEDUS

Akių šviesą padaugina. Ausų niežėjimą prašalina. Kosulį palengvina. Didervines panaikina. Mes parašom kaip vartoti.

Ir medaus prisiunčiam tik už $1.00.

K. S. BARANAUSKAS
15 Franklin St., Hudson, Mass.
Tel. 1169-W

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)

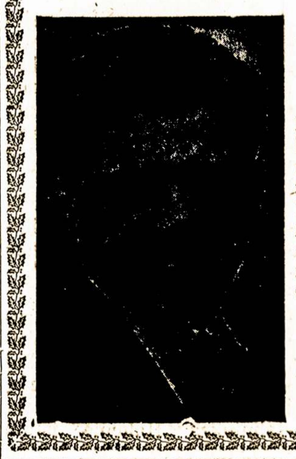

Laidotuvių Direktorius

Liūdesio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime moderniską patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St.
PHILADELPHIA, PA.
Telefonas Poplar 4110

Lietuv. Namo B-vės Dalininkų Atydai

Šiuomi pranešame, kad pakeičiame vietą Lietuvių Namo B-vės dalininkų suvažiavimui, kuris įvyks sausio-Jan. 24 d., 2-rą val. po pietų. Vietoje Liberty Hall, jis bus **Laisvės Salėje, 419 Lorimer St., Brooklyn, N. Y.**

Prašome visų dalininkų įsitėmyti pakeitimą vietos ir kviečiame dalyvauti suvažiavime.

Naujame name negalėjome turėti suvažiavimo, nes dar namas tam neprirengtas. Todėl turėjome perkelti į kitą vietą.

Motiejus Klimas,
Liet. Nam. Bendrovės prez.

SLAPTOS DERYBOS SU TURKAIS

Ankara, Turkija. —Amerikos ambasadorius Edwin Wilson atsilankė pas Turkijos prezidentą Ismet Inonu ir ilgai slapta tarėsi su juo.

Nesvyruodami Grįžkite į Lietuvą

(Tąsa nuo 2-ro pusl.)

svetur ir imtis "amžino žydo" lazdos, arba grįžti į tėvynę ir stoti kartu su mumis prie kūrybinio darbo Lietuvoje.

Šimtai, šimtai lietuvių grįžta į tėvynę ir jie visi laimingi, kad pasirinko teisingą kelią.

Ir jūs — valstiečiai, darbininkai, profesoriai ir studentai, gydytojai ir dailininkai, mokytojai ir artistai, visi kurie esate už tėvynės ribų— turite ko skubiausiai žengti vienintėliu teisingu keliu — grįžti į Lietuvą, kuri laukia jūsų.

Prof. K. Bieliukas,
LTSR Mokslų Akademijos Prezidiumo Akademikas - Sekretorius.

PRANEŠIMAS

WORCESTER, MASS.

Sausio 20 d. įvyks specialis mitingas Progr. Citizens of America, viet. skyr. Pradžia 1:30 v. v. Liet. Salėje, 29 Endicott St. Išgirsite Chicagos konvencijos raportą. Kviečiame visus dalyvauti. (15-16)

CLEVELANDO ŽINIOS

Clevelando Radijo Stotys

Clevelando ADF perkėlė savo radijo programą į naują stotį. Bus duodama nauju laiku. Ir jei ne tos naujos stoties įsikūrimas, tai ADF būtų negavus radijo stoties savo žinių skleidimui. Dėl kokių priežasčių ADF nesudarė kontraktą su WHK, ADF komentatorius nepasakė. Bet pasakė tiek, kad yra pasimojimas sulaikyti žodžio laisvę ir teisybę, kad Clevelando radijo stotys neduodavo darbininkams kalbėti, išskyrus WHK, WJW, WGAR, WTAM. Dabar ir tos visai nenori nei kalbėti, sakė ADF kalbėtojas A. I. Davey, apie suteikimą savo stočių darbininkams.

Kalbėtojas statė klausimą ar Amerikoje jau praktikuojama tokia demokratija? Darbininkams nenorima parduoti radijo valandų, kad jie galėtų pasakyti teisybę, kad galėtų perstatyti savo pusę per radijo tinklus, kad gyventojai galėtų išgirsti darbininkų žodį, nevien tik industrialistų.

Tas skamba gana keistai, kada prisimenam kaip ADF būbnijo apie Amerikos demokratiją, žodžio laisvę ir teisybę; kokia tai laisva šalis, viena iš geriausių visam pasaulyje. Tik Rusijoj žodžio laisvės nėra. Ten negalima pasakyti teisybės, viskas po geležine uždanga. Na, o dabar ir toje gerojoje Amerikoje ADF negali gauti radijo stočių. Kodėl?

Aš manau, kad kiekvienas sveikai protaujantis žino kodėl, ir nereikia to aiškinti. Juo daugiau bus čia sijojami kairieji, dešinieji ir kitokie, tuo greičiau reakcija uždraus visiškai darbo žmonėms kalbėti. ADF vadai turėtų tą gerai suprasti ir neverkti, kad demokratija, žodžio laisvė ir teisybė yra varžoma, bet šaukti į vienybę visus: radikalus, liberalus, pažangiečius ir be pasiskirstymo dirbti vieningai. Tada ir radijo stotis bus galima priversti suteikti lygias teises darbo žmonėms, kaip ir industrialistams. Juo daugiau bus pasiskirstymo pas darbininkus, tuo mažiau bus laisvės, nes tuom darbininkų spėkos silpnės, o industrialistų stiprės.

Dabar ADF programai bus duodami per naują stotį, kuri užsivadina "Family Station," sekmadieniais nuo 12:30 per WSRS (dial 1490). Kas nori klausytis ADF programų, gali juos gauti nurodytu laiku per tą stotį.

Rūsčiai Išbarė Henry Wallace

A. I. Davey savo radijo kalboj rūsčiai išbarė Henry A. Wallace už kandidatavimą į prezidentus kaipo trečiosios partijos steigėjas. Jis įrodinėjo, kad tuom jis padės reakciniams elementams susirinkti į Kongresą ir senatą. Ant galo užakcentavo: Jeigu Wallace tikisi, kad ADF Politinė Lyga rems jį, tai jis turi antrą kartą pamislyti, nes už Wallace balsuos visi radikalai, komunistai ir jų keliauninkai. Atrodo, kad norima, kad komunistai nebalsuotų, arba, kad radikalams ir komunistams būtų uždrausta balsuoti. Pirmiau verkė, kad darbininkams varžoma žodžio laisvė, o čia ir jis užgieda tą pačią gaidą, tik kitokioj formoj. Tai yra apgailėtinas dalykas.

Wallace prezidentinis maršrūtas Ohio valstijoj prasidės su pirma diena vasario (Feb.) Prakalbos bus atidarytos valstijos sostinėj, Columbus, Ohio, kaip paskelbė Dr. Calvin S. Hall, Wallace kampanijos komiteto pirmininkas. Jis taipgi pareiškė, kad tas komitetas susideda iš didelės skaitlinės žmonių, kad tuom būtų galima varyti platų rinkiminį darbą, kad tas darbas būtų sekmingas ir kad pasiekus plačiausias mases.

V. M. D.

INDĖNŲ VADAS GANDHI GALĮS BADU MIRTI

New Delhi, Indija. — Tautinis indėnų vadas Mohandas K. Gandhi jau savaitę išbadavo. Jis stengiasi badavimu paveikti mahometoniškąją Pakistano valstybę ir Indiją, kad susitaikytų ir sustabdytų tarpsavinį kraujo liejimą. Gydytojai sako, kad jei Gandhi, 78 metų žmogus, dar savaitę badaus, tai turės mirti.

DAUGIAU ALGOS REIKALAUJA DAUGIAU ALGOS

Detroit. — CIO Automobilių Darbininkų Unija išstatė reikalavimus fabrikantam dėl naujos sutarties; reikalauja pakelt algą 30 centų per valandą, pagerint atostogų sąlygas, užtikrint darbą tam tikram skaičiui savaičių per metus ir t.t.

Kenosha, Wis.

(Tąsa nuo 4-to pusl.)

baustas ant $50 ir $6 kaštų miestiniam teisme, šeštadienį, sausio 3 d. Detektyvai pas jį rado 25 svarus metalo, kurį jis parsinešė iš American Brass kompanijos dirbtuvės. Vėliau, iškrėtę stubą, rado dar 60 svarų metalo.

Žukauskas liko sugautas, kada jis bandė metalą parduoti "skrepų" pardavėjui. Pardavėjas susisiekė su American Brass kompanijos pareigūnais ir jie areštavo jį. Žukauskas išdirbo tai kompanijai apie 20 metų.

★ ★ ★

Nubaudė už Nepaisymą Signalo

Bruce F. Fratus, 20 metų, iš North Chicago, liko nubaustas ant $15 už peržengimą trafiko taisyklių. Jis sausio 3 d. važiuodamas ant 71 vieškelio susidūrė su kitu automobilium, kurį vairavo James J. Goetz. Abu automobiliai gerokai apsidaužė. Mat, vienas važiavo iš vienos pusės, antras važiavo skersai, ir susidūrė..

Fratus aiškinosi, jog jis užsikalbėjęs su savo sankeleiviu ir nematęs signalo.

★ ★ ★

Dingo Varna

Milton Staškus, 4714 Tenth Ave., atsikreipė į policijos stotį su nepaprastu ir keistu reikalu. Jo numylėta varna "Maggie" prapuolė.

Staškus laikė savo varną kieme ir varna buvusi labai draugiška: praeiviams užkalbinus ji visuomet atsakydavo. Jei kas matėte ar matysite "Maggie," prašomi pranešti policijai.

Kenoshietis.

Progresyviai Amerikos Piliečiai Užgyrė Wallace'o Kandidatūrą

(Tąsa nuo 1-mo pusl.)

Panaikint Tafto-Hartley'o Įstatymą

Wallace reikalavo panaikint Tafto-Hartley prieš-darbininkišką įstatymą ir smerkė Trumaną, kad jis nekovojo prieš Tafto-Hartley'o bilių, o tik ceremonijas darė, būk esąs priešingas tokiam įstatymui. Girdi:

"Trumanas, tik veidmainiaudamas, vetavo tą bilių. Jis lošė, norėdamas gauti kairiųjų balsus rinkimuose. Jis ne tik nedėjo pastangų, kad kongresas paremtų jo veto, bet paskui paskyrė to įstatymo administratorium aršų darbininkų priešą. Taip Trumanas išsiaiškino sau konstitucinę pareigą vykdyti tą įstatymą.

Streikų Laužytojas

"Šios šalies darbininkai neužmirš, kaip piktai Harry Trumanas šaukė išleisti įstatymą draftuoti streikierius į armiją, kad sulaužyti geležinkelių darbininkų streiką. Darbininkai neužmirš, kaip buvo atgaivintas indžionkšinas (teisminė drausmė), kad sulaužyt mainierių streiką."

O Tafto-Hartley'o įstatymas padarė valdžią monopolinio kapitalo agentu triuškinti unijų teises ir kapoti darbininkams algas, ypač krizio metu, kaip sakė Wallace.

Kurstymas Farmerių prieš Darbininkus ir Atbulai

Wallace sakė:

"Jie vis stengsis skaldyti darbininkus, farmerius ir savarankius biznierius į priešiškas stovyklas. Jie sakys farmeriams, kad aukštos darbininkų algos muša farmerio pajamas. Jie sakys darbininkams, kad 'pelnagrobiški" farmeriai taip aukštai išpūtė maisto kainas. Jie sakys nepriklausomam biznieriui, kad farmeriai ir darbininkai kalti už tai, kad jis negali gauti reikalingų medžiagų."

"Tuo tarpu gi žiaurūnai samdytojai pjudo pietinių valstijų darbininkus prieš šiaurinių valstijų darbininkus, baltuosius darbininkus prieš negrus; o iš to darosi nuoskauda visai šaliai."

Wallace tvirtino, jog tos piliečių grupės, kurios sekė prezidentą Rooseveltą, vėl susivienys, kad galėtų "organizuotai per trečiąją partiją kovoti prieš karą, prieš gręsiančią depresiją (krizį) ir prieš infliaciją."

Wallace užreiškė:

"Iš infliacijos pelninkauja didžiosios korporacijos. Tai tos korporacijos, per politinius savo samdinius, ir atnešė infliaciją."

Wallace smerkė valdžios atakas prieš pilietines laisves. Jis priminė, kaip Trumano-republikonų sąjunga, pagal stambiųjų fabrikantų užgaidas, skelbia "neištikimais" progresyvius Holliwoodo judamųjų paveikslų aktorius ir kitus politinius pažangūnus.

Reikalaudamas pakelt algas visiem organizuotiem ir neorganizuotiem darbininkam, jis kartu siūlė įstatymais nusakyti ne mažiau kaip dolerį algos už darbo valandą.

KYLANTI FRANCIJOS GAMYBA

Paryžius. — Francijos prekybos ir pramonės ministras Robertas Lacoste pranešė, jog pernai francūzų pramonė nuolat kilo ir kai kuriose srityse pralenkė prieškarinę gamybą.

GANDHI PERTRAUKĖ BADAVIMĄ

New Delhi, Indija. —Tautinis indėnų vadas Gandhi liovėsi badavęs, kada Indijos ir mahometoniško Pakistano vadai pasižadėjo sustabdyt ginkluotus tų kraštų susikirtimus.

ŽIBALO KOMPANIJOS PELNAI BE TAKSŲ

Washington. — Jungtin. Valstijų iždo departmentas sakė tyrinėjantiem senatoriam, kad "veik negalima bus gauti taksų" iš Amerikonų - Arabiškos žibalo kompanijos, kuri pelnė daugiau kaip 117 milionų dolerių.

3 SVARBŪS ĮVYKIAI

Šeštadienį, 24-tą dieną sausio - Jan. 24, š. m., įvyks Lietuvių Namo bendrovės dalininkų suvažiavimas, Bus Laisvės salėje, 427 Lorimer St., Brooklyn, N. Y. Prasidės 2-rą val. po pietų.

★

Sekmadienį, sausio 25-tą dieną įvyks Lietuvių Kooperatyvės Spaudos bendrovės dalininkų suvažiavimas. Bus Grand Paradise salėj, 318 Grand St., Brooklyn, N. Y. Pradžia 10 val. ryto.

★

Sekmadienio vakarą 25-tą sausio, įvyks Laisvės bankietas. Bus Grand Paradise salėse, 318 Grand St., Brooklyn, N. Y., pradžia 6-tą val. vakaro. Šokiai nuo 7-tos valandos vakare. Pavidis Orkestra gros šokiams.

Matthew BUYAUSKAS
Laidotuvių Direktorius
Liūdnoje valandoje simpatiškai ir asmeniškai patarnauja už prieinamą atlyginimą.
Moderniškai įrengtos Koplyčios
426 LAFAYETTE ST., Newark 5, N. J.
Tel. MArket 2-5172

Fotografas
Traukiu paveikslus familijų, vestuvių, kitokių grupių ir pavienių.

Iš senų padarau naujus paveikslus ir krajavus sudarau su amerikoniškais. Reikalui esant ir padidinu tokio dydžio, kokio pageidaujama. Taipogi atmaliavoju įvairiom spalvom.
JONAS STOKES
512 Marion St., Brooklyn
Kampas Broadway ir Stone Ave., prie Chauncey St.. Broadway Line.
Tel. GLenmore 5-6191

LINKSMUMAS DIENOS PIETUOSE
Valgykite Pietus pas
HAPPY DAYS RESTAURANT & BAR
426 South 5th St., Brooklyn, N. Y.
PIETŪS 60c. Iš 5-ių patrovų | VAKARIENĖ 85c Iš 7-ių patrovų
VAKARIENĖ ŠEIMAI IŠ DVIEJŲ
8-ių Patrovų Gerai Suderinto Valgio $1.60
Tai vieta, kurioje jūs jausitės kaip namie. Viskas patogu ir malonu. Mandagus patarnavimas.
Kiekvieną šeštadienį įvyksta puota, pasivaišinimas bei parė. Prašome užeiti pasilinksminti. Nesigailėsite.
Salę išnuomuojame dėl puotų, pokilių, krikštynų, parių, vestuvių. Žemos kainos už viską.
Valgiais ir gėrimais aptarnaujame žemom kainom.

August Gustas BELTAIRE FLORIST
Lietuvis Kvietkų Pardavėjas
6762 FOURTH AVE., BROOKLYN 20, N. Y.
(kamp. 68th St.)
Atsitikime varduvių, sukakčių, sirgimų, šermenų ir tt., telefonuokite
SHoreroad 8-9330
Ir Gustas jums tuojau pristatys gėlių bukietą ar vainiką, ko jūs reikalausite.
Specialistai Pritaikymui
Šermenims, Vestuvėms ir Bankietams
Užsakymus taipgi galima priduoti per PAUL GUSTAS FUNERAL HOME, Inc., 354 Marcy Ave., Brooklyn, N. Y.

Paul Gustas Funeral Home,
INC.
354 MARCY AVENUE, BROOKLYN 6, N. Y.
Skersai gatvės nuo Armory
LIETUVIS LAISNIUOTAS GRABORIUS
Telefonuokite dieną ar naktį
EVergreen 7-4774
Naujai išdekoruota šermenų koplyčia, kur šeimos patogiai gali atiduoti paskutinę pagarbą savo mylimiesiems, prakilniuose namuose be ekstra išlaidų.
Du kambariai šermenim, didelis puikiai įruoštas kambarys pasikalbėjimam ir parūkymui.
Asmeniški aptarnavimai suteikiama šeimom sulyg pareikalavimo. Mūsų telefonas niekad nemiega.

Living Room Cushions
Refilled With New Springs
$3.75
Sofa Apačios Perbudavojimas
Už $12.00
Šaukite FRANK. NIghtingale 5-2535.

GREEN STAR BAR & GRILL
LIETUVIŠKAS KABARETAS
Kas nori gražiai laiką praleisti, pasilinksminti ir pasiokti, užeina pas "Green Star Bar and Grill," nes žino, kad visados bus patenkinti.
ATEIKITE PASIMATYTI SU GIVIAIS.
Geriausias Alus Brooklyne
PARĖ KIEKVIENĄ ŠEŠTADIENĮ
459 GRAND STREET (Skersai nuo Republic Teatro) BROOKLYN, N. Y. Telefonas EV. 4-8698

Egzaminuojam Akis, Rašome Receptus
Darome ir Pritaikome Akinius

Drs. Stenger & Stenger
Optometrists
394-398 Broadway
Brooklyn, N. Y.
Tel. ST. 2-8342

F. W. Shalins
(SHALINSKAS)
Funeral Home
84-02 Jamaica Avenue
Opposite Forest Parkway
WOODHAVEN, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves
$150
Koplyčias suteikiam nemokamai visose dalyse miesto.
Tel. Virginia 7-4499

BAR & GRILL
LIETUVIŠKA ALUDĖ
DEGTINĖ, VYNAS ir ALUS
Kanados Black Horse Ale
JOSEPH ZEIDAT
411 Grand St.
Brooklyn, N. Y.

LITUANICA SQUARE
RESTAURANT
Steven Augustine & Frank Sanko
SAVININKAI
PUIKIAUSIA LIETUVIŲ RESTAURACIJA BROOKLYNE
PAUKŠTIENOS PIETUS SEKMADIENIAIS
Kiekvieną dieną yra didelis pasirinkimas visokių valgių
ATDARA DIENĄ IR NAKTĮ 7 DIENAS SAVAITĖJE
282 UNION AVE. BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9612

RONKONKOMA 8634

TELEPHONE STAGG 2-5043
MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
Laisniuotas Graborius
Liūdėsio valandoje kreipkitės pas mus
Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą.
Puikiai Įrengtos Dvi Koplyčios, Duodamos Mylimiems Pašarvoti Dovanai
660 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y.

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Dr. Kaškiaučiaus Kalba apie Sveikatą

Praėjusį sekmadienį Laisvės salėje Lietuvių Sveikatos Kultūros Klubas suruošė prakalbas sveikatos klausimu.

Žmonių priėjo pilna salė ir visi didele atyda susikaupę klausė dr. J. J. Kaškiaučiaus brandžios kalbos apie žmonių sveikatą.

Gerbiamas daktaras dėstė tai, kaip gyventi, kad būti sveiku; ką valgyti, kaip valgyti; kada eiti pas gydytoją, ir tt.

Dr. Kaškiaučius netik turi daug apie sveikatą žinių, bet ir talentą, kaip jas klausytojams paduoti, kad jie suprastų.

Po kalbos buvo pateikta prelegentui nemažai klausimų, į kuriuos jis atsakinėjo. Aukų lėšoms padengti sudėta virš 33 doleriai.

Nemažai žmonių nusipirko Laisvės bankieto tikietų.

Mitingui pirmininkavo J. P. Thomsonas.

Brooklynan Atvažiuos "Ponas Amerikonas"

Praėjusį penktadienį Brooklyno Aido Choras nutarė pastatyti trijų veiksmų komediją **"Ponas Amerikonas."** Ji bus suvaidinta kada nors pavasarį, — balandžio ar gegužės mėn.

Išrinko suvaidinimu rūpintis komisiją, kurion įeina: Nastė Buknienė, Frances Mažilytė, Caroline Gilmanaitė, Helen Feiferienė ir Petras Grabauskas. Komisijos pareiga bus, išvien su režisorium, rūpintis aktorių sutelkimu, taipgi techniniais veikalo pastatymo reikalais.

Choro mokytojas, Jurgis Kazakevičius, pritaikys prie "Ponо Amerikono" chorui dainų, taipgi ir šokių, taip kad vaidiniman galės įeiti visas choras.

Vadinasi, šiame sezone Brooklyno visuomenė matys lietuvių scenoje du veikalu: Liaudies Teatro nariai baigia mokytis Dauguviečio pjesę **"Nauja Vaga"** (čia ją vadina "Pergalė"). Šis veikalas vaizduoja gyvenimą Tarybų Lietuvoje karo metu. Vėliau brooklyniečiai pamatys "Poną Amerikoną," komediją, pašiepiančią kai kurias mūsų pačių gyvenimo tamsesnes puses.

N—s.

A. Kalinauskas Dabar Gauna Daugiau Prekių

Karo laiku ir tuojau po karo buvusi pasireiškusi laikina stoka namų darbo palengvinimui ir patogumui mechaniškų priemonių, dabar jau prašalinta, arba baigiama prašalinti, sako A. Kalinauskas, Laisvės skaitytojas.

Kalinauskas sakosi dabar turįs gerą pasirinkimą namams valyti siurblių (vacuum), skalbimui mašinų, šaldytuvų, paprastųjų ir televizijos radijų, taipgi kitų mechaniškų namams reikmenų. Pamatyti pavyzdinius numerius, pasitarti dėl kainų galima pasimatyti su juomi jo įstaigoje, 104-12—111th St., Ozone Park 16, N. Y. Galima susisiekti ir telefonu: VIrginia 3-5397. Rep.

Žmonės Kalba Apie Suvažiavimus; Ruošiasi Didžiajam Laisvės Bankietui

Jau tik keletas dienų tepasiliko iki didžiųjų suvažiavimų. Kaip žinia, šeštadienį, sausio 24 d., Brooklyne įvyks Lietuvių Namo Bendrovės akcininkų suvažiavimas. Lietuvių Namo Bendrovė yra savininkas **Lietuvių Kultūrinio Centro,** kuris baigiamas ruošti atidarymui.

Sekmadienį, sausio 25 d., įvyks Laisvės bendrovės akcininkų (šėrininkų) suvažiavimas.

Kaip kas metai, taip ir šiemet, šiame suvažiavime dalyvaus daug žmonių iš kitų miestų.

To viso užbaiga bus **didžiulis bankietas** — Laisvės bankietas — įvyksiąs toj pačioj didžiulėje Grand Paradise salėje.

Bankietas prasidės 6 val. vakaro.

Ten pat įvyks ir šokiai, grojant A. Pavidis orkestrui.

Norint užsitikrinti bankiete vietą, tikietą jau dabar reikia pirkti, kad šeimininkės žinotų, kiek valgio gaminti. O valgių bus skanių ir gražiai pagamintų, nes gaspadinės puikios.

Susituokė

Sausio 17 d. susituokė laisvietis **Eddy Sidney** (židžiūnas) su LDS raštinės tarnautoja **Lillian Bastyte.**

Sutuoktuvių pokylėlis įvyko

LILLIAN BASTYTĖ

Piliečių Klubo salėje (žemutinėje). Pokylėlyje dalyvavo jaunosios tėveliai ir du broliai, taipgi giminių iš Manchester, Conn., taipgi jaunojo tėveliai ir giminių. Tai buvo, taip sakant, šeimyninė pramoga.

Jaunavedis yra Stygų Orkestro "Vyturėlis" vadovas, gabus ir darbštus vyras.

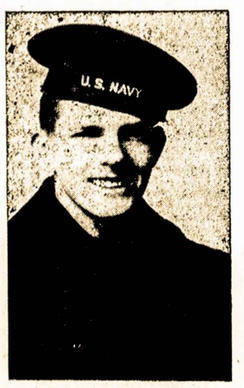

EDWARD SIDNEY

Nuotrauka padaryta prieš trejis metus, kai jis tarnavo USA laivyne, Pacifike.

Jaunoji — didelė dainos mėgėja. Ji lavina savo balsą, siekiasi dramoje ir domisi lietuvių meniniu gyvenimu.

Medaus mėnesiui praleisti jaunavedžiai išvyko savaitei į Bostoną.

SUŠALO 35 ASMENYS

Associated Press skelbia, jog sekmadienį ir pirmadienį dėl šalčių mirė 35 amerikiečiai įvairiose valstijose.

Audros Jūroje

Lenkijos pasažierinis laivas Batory" pasiekė New Yorką apie devyniomis valandomis vėliau; priežastis—audros jūroje.

Na, o Anglijos laivas "Queen Mary" New Yorką pasiekė net 37 valandomis vėliau. Ir vis dėl tos pačios priežasties!

Abu laivai atgabeno nemažai pasažierių. Batory" atplaukė iš Gdynios, Lenkijos, o "Queen Mary" iš Anglijos uostų. Pastaruoju laivu, beje, atplaukė pežangiųjų žmonių puolikė, ilgaliežuvė grovienė leidi Astor su savo vyru ir sūnumi.

Mirė

Mikolas Papas (amžiaus nesužinota) antradienį, sausio 13 d., Kings County ligoninėj. Velionis buvo Onos Papienės vyro (Jono Papo, mirusio 15 metų atgal) tėvas.

Ona Papienė pridavė šią žinią, apgailestaudama, kad tik tiek informacijų turi apie velionį.

★ ★ ★

Ruth Patrick, 28 m. amžiaus. Gyveno po 210 Scholes St., Brooklyne. Mirė sausio 16 d., Flushing Ligoninėj. Kūnas pašarvotas Aromiskio koplyčioj, 423 Metropolitan Ave. Laidotuvės įvyks sausio 20 d., šv. Jono kapinėse. Velionė paliko nuliūdime motiną Evą, seserį Evą, tetą Anną Kučinskas ir giminaičius Mr. & Mrs. Martin.

Laidotuvių pareigomis rūpinasi laidotuvių direktorius S. Aromiskis.

★ ★ ★

Domininkas Ivaškevičius, 66 m. amžiaus. Gyveno po 397 4th St., Brooklyne. Mirė sausio 18 d., Methodist ligoninėje. Kūnas pašarvotas namuose, po viršminėtu antrašu. Laidotuvės įvyks sausio 21 d., šv. Jono kapinėse. Velionis paliko nuliūdime žmoną, dukterį ir sūnų ir šešis anūkus.

Laidotuvių pareigomis rūpinasi laidotuvių direktorius J. Garšva.

★ ★ ★

Justina Stanikūnas, 70 m. amžiaus. Gyveno po 317 Marcy Ave., Brooklyne. Mirė sausio 16 d., Kings County ligoninėj. Kūnas pašarvotas J. Garšvos koplyčioj, 231 Bedford Ave., Brooklyne. Palaidotas šv. Jono kapinėse. Laidotuvių pareigomis rūpinosi direktorius J. Garšva.

★ ★ ★

Matthew Zurawski, 5 dienų amžiaus, 59 S. 8th St., Brooklyne. Mirė Williamsburgh Maternity ligoninėj, sausio 16 d. Laidotuvės įvyko sausio 19 d., Holy Trinity kapinėse. Liko liūdesyj tėvas ir motina, Matthews ir Judy.

Laidotuvių pareigomis rūpinosi direktorius J. Garšva.

Kad Duoda, Tai ir Dribtelia!

Šią žiemą gamta nepašykštėjo New Yorkui sniego. Tuojau po kalėdų pridrėbė 25 colius storumo sniego. Vėliau dar biskelį pasnigo, na, o naktį iš praėjusio šeštadienio į sekmadienį privertė dar beveik arti penkis colius.

Žmonės sako: kai duoda, tai ir drebtelia!

Siauresnėse, ne taip svarbiose, gatvėse sniego kalnai dar vis teberiogso, nepaisant to, kad jau net keletas milijonų dolerių išleista sniego iš miesto išvežimui. Dabar dar privertė jo daugiau.

Praėjusis sekmadienis buvo mielas pasivaikščioti, nes gatvės buvo užklotos balta, šviežia gamtos dovana, oras sveikas. Bet automobiliais važinėti buvo pavojinga — slidu, nepatogu.

Bet pirmadienis—šaltas, šaltas.

Reikalauja Nuimti Embargo

Morning Freiheit Association, organizacija, kuri leidžia žydų liaudies dienraštį "Morning Freiheit," reikalauja, kad prezidentas Trumanas nuimtų embargo (draudimą) nuo ginklų, siunčiamų Palestinos žydams.

Pareiškime sakoma, kad Palestinos žydai turėtų apsiginkluoti Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos priežiūroje.

Arabus ginkluoja anglai.

Pataisome Klaidą Ir Atsiprašome

Yra sakoma: Kas nedirba, tas ir klaidų nedaro. Taip ir šiame atvejyje. Ne tiksliai ir ne dėl keno nors blogų norų, o tik dėl neapdairumo, vedant Liet. Kalbos Mokyklėlės užrašus įvyko nemaloni klaida. O ta klaida buvo tame, kad **Billings Bready** buvo užrekorduotas kaip Billy Bready. Vardas Billings yra surištas su Tom Mooney ir darbininkų istorija. Ir dėl to tą vardą paneigti būtų didelė skriauda jo savininkui.

Nežinia, kaip ta klaida įvyko ir labai gaila, kad iki šiol ji užsiliko neatitaisyta. Taigi, nors dabar šią klaidą atitaisome ir labai atsiprašome tų, kuriems tas sudarė nemalonumo. Sykiu linkime to vardo savininkui išaugti į tokį ar dar garbingesnį darbininkų istorijoj vyrą, kokiu buvo jo pirmtakūnas. M. V.

Suareštavo Zokristijoj

Praėjusį šeštadienį St. Patricko Katedros zokristijoje buvo suareštuotas William Posey, gyvenąs po num. 147 W. 111th St., Manhattane. Jis buvo suimtas dėl to, kad "nelegaliai," girdi, įėjo į zokristiją ir jo kišenėje buvo rastas peilis, taipgi nepaprastai ilga skustuvo gelažtė.

Ko Posey'is ten buvo įėjęs, kol kas nepaaiškėjo.

Dewey Sako: "Apsiimsiu"

New Yorko valstijos gubernatorius Thomas E. Dewey, pagaliau, pareiškė, kad jis apsiimsiąs būti kandidatu prezidento vietai, jei republikonų suvažiavimas, įvyksiąs birželio mėnesį Philadelphijoj, to pageidaus.

Tai nėra jokia naujiena. Žinoma, kad Dewey apsiims. Ir jis šiuo metu, sakoma, labai bijo, kad gen. Eisenhoweris nepasakytų: "apsiimsiu."

Dovana Naujajam Namui

Ona Depsienė dovanojo 61 gabalą stalavų įrankių Lietuvių Kultūrinio Centro namui. Tai bus vartojimui didžiuosiuose bankietuose, kada tų įrankių reikės šimtais.

Daleistina, kad centre jau randasi ir daugiau suneštų, bet dar nepaskelbtų dovanų. Man pastaruoju laiku neteko apie tai pasiteirauti, sužinoti.

S. S.

Susirinkimas

RIDGEWOOD, N. Y.

LLD 55 kp. susirinkimas įvyks sausio 20 d., 8 v. v. Šapolo-Vaiginio salėje, 147 Thames St. Susirinkime tarsime daug svarbių reikalų. Kurie dar negavo knygos "Viduramžių Istorija," ateikite pasiimti. — P. Babarskas, sekr. (16-17)

PARDAVIMAI

Parsiduoda Mansion. 3 šeimynų, 14 kambarių namas. Steamheat, pocket floor, tuščias floras, 2 car garadžius, $17,000. Woodhaven. 3 šeimynų, 17 kambarių mūrinis namas, steamheat, tuščias flioras (sacrifice), $12,000. 3 šeimynų, 17 kambarių kampinis mūrinis namas, steamheat, tuščias flioras. Mirtis familijoj, $11,000. Kampinė krautuvė, steamheat, išrandavojimui.

Restaurantas, garu šildomas, renda $55 į mėnesį, leasas 4 metams. Prekė $5,000. Cypress Hills. Bakery & Lunch Room, renda $55 į mėnesį, steam heat, jeiga $490.00 į savaitę, prekė $3500. Bushwick section. 2 mūriniai namai, 3-jų aukštų, su tuščiais dideliais štorais, ant kampo, steamheat, 4 šeimynos viršuje, po 6 kambarius, dėl 2-jų trokų garadžius, gera vieta dėl Bar & Grill, įplaukos $350.00 į mėnesį. Prekė $25,000. Cypress Hills, 2 Bars ir Grills. Kreipkitės į Wm. Schneider, 3195 Fulton St., Brooklyn, N. Y. Tel. AP. 7-1520 ir John Jurevich, 216 Ridgewood Ave., Brooklyn, N. Y. Tel. TA. 7-6731. (16-18)

Pirmasis Judamasis Paveikslas. Pasakąs Istoriją Slaptos Iždo Žvalgybos! Pagaliaus! Neatlaidi Užsceninė Jų Istorija!!

EDWARD SMALL perstato

"T - MEN"

žvaigždžiuoja

DENNIS O'KEEFE

su MARY MEADE * ALFRED RYDER * WALLY FORD

LOEW'S CRITERION

Atsidaro Rytoj!

Tarpe 42 ir 43 Street, ant Broadway

DANTŲ GYDYTOJAS

Dr. A. Petrika

221 South 4th Street

BROOKLYN, N. Y.

Tel. EVergreen 7-6868

Valandos: 9—12 ryte, 1— 8 vakare

Penktadieniais uždaryta.

Adam V. Walmus, D.D.S.

DAKTARAS-DENTISTAS

VALANDOS:

9 A. M. — 12 N; 1 — 8 P. M.

Išskiriant trečiadienį ir sekmadienį.

650—5th Ave., kamp. 19 St.

BROOKLYN, N. Y.

Tel. SOuth 8-5569

GĖRI PIETŪS!

Kada norite gerų pietų, kreipkitės į

Lorimer Coffee Shop

Frank Domikaitis

Savininkas

417 Lorimer Street

Laisvės Name

Brooklyn, N. Y.

Kvepiančiai keptos ir virtos mėsos valgiai. Taipgi daržovių ir pieninių valgių gražus pasirinkimas.

Joseph Garszva

Undertaker & Embalmer

Manager

JOHN A. PAULEY

Licensed Undertaker

231 Bedford Avenue

Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EVergreen 8-9770

GYDYTOJAS

S. S. Lockett, M. D.

223 South 4th Street

BROOKLYN, N. Y.

Valandos: 1—2 dienom, 6—8 vakarais

Ir Pagal Pasitarimais.

Telefonas EVergreen 4-0203

Dienraščio Laisvės Suvažiavimas

ir

BANKIETAS

Sausio-Jan. 25

Tuojau įsigykite Laisvės bankieto bilietus ir dalyvaukite bankiete.

VAKARIENĖ SU ALUM $3.00

Ir šiemėt Laisvės bankietas bus toje pačioje vietoje kur pernai buvo

Grand Paradise Salėse

318 Grand St., Brooklyn, N. Y.

VAKARIENĖ BUS DUODAMA 6-TĄ VAL. VAKARO.

Šokiai prasidės 7-tą val. vakare

A. Pavidis Orkestra Gros Šokiams

Dienraštis Laisvė prašo ko-operacijos visų skaitytojų ir visų rėmėjų. Patys suprantate kaip sunku yra dienraščiui verstis šiais brangenybės laikais. Parengimai mūsų dienraščiui dabar yra svarbiau, negu jie buvo bent kada. Rūpinkimės visi, kad šis bankietas pavyktų.

Tą pačią dieną įvyksta Laisvės bendrovės suvažiavimas. Visi dalininkai yra kviečiami dalyvauti suvažiavime.

BROOKLYN LABOR LYCEUM

DARBININKŲ ĮSTAIGA

Salės dėl Balių, Koncertų, Bankietų, Vestuvių, Susirinkimų ir tt. Puikus steičius su naujausiais įtaisymais.

KETURIŲ BOLIŲ ALLEYS

Kainos Prieinamos.

949-959 Willoughby Ave.

Tel STagg 2-3842

TONY'S

UP-TO-DATE

BARBER SHOP

ANTANAS LEIMONAS

Savininkas

306 UNION AVENUE

GERAI PATYRĘ BARBERIAI

Peter KAPISKAS

BAR & GRILL

Degtinės, Vynai ir Alus

RHEINGOLD BEER & ALES

★

32 Ten Eyck St.

BROOKLYN, N. Y.

Tel. EVergreen 4-8174

Peter Kapiskas

Man's BULOVA...richly styled ...always accurate and dependable. $52.50

Lady's BULOVA . . . modern beauty in every trim line . . . 17-jewels. $33.75

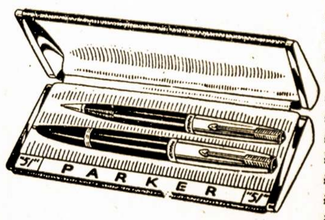

Graži įvairybė kostumiškų džiulerių. Suknelėm setai Elgin — American išdirbimo, Laikrodžiai Longines, Bulova, Gruen, Hamilton, Benrus, etc. Vėliausių madų Moterų ir Vyrų Daimontiniai žiedai.

Atlikite savo pasirinkimą dabar. Rankpinigiai jums palaikys by kurį daiktą iki Kalėdų.

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų visiems mūsų Patronams!

Now is the time to choose the perfect gift . . . a Parker "51" pen and matching pencil. The demand will be great . . . so avoid disappointment . . . choose tomorrow! $17.50

DABAR LAIKAS SUPIRKIMAMS KALĖDINIŲ DOVANŲ!

ROBERT LIPTON

Jeweler

701 Grand St., arti Graham Ave., Brooklyn